

نکوهش ستم‌پذیری
در مکتب حسینی و نهضت خمینی
علیرضا مکتب دار؛ پژوهشگر دینی و طلبه حوزه علمیه قم

افق حوزه

هدف اصلی وعاظ و مداحان در توصیه آیت‌الله خاتمی

بصیرت افزایی

و مبارزه با تحریف

عطش در کربلا؛ افسانه‌پردازی یا واقعیت تاریخی؟

ه مسئله عطش در کربلا و تحریف آب واقعیتی تلخ است که پرده از چهره منحوس دشمنان اهل بیت علیهم السلام برداشته است. امام حسین علیه السلام و یارانش، در برخورد با این مسئله از هیچ کوششی فروگذار نکردند؛ اما در نهایت با لب تشنه به شهادت رسیدند.

از سوی امام خامنه‌ای، مراجع عظام تقلید و علما صورت گرفت

تجلیل از خدمات علمی، فرهنگی و اجتماعی چهار عالم حوزوی

ه آیت‌الله سید کمال فقیه ایمانی علیه السلام؛ آیت‌الله سید جواد طالقانی علیه السلام؛ حجت‌الاسلام والمسلمین مهدی پیشوایی علیه السلام و حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالحمین محمودی علیه السلام

نوشتاری از حجت‌الاسلام والمسلمین محمد مسجدجامعی

تحولات افغانستان و موقعیت طالبان

مسأله طالبان که هم‌اکنون مورد دغدغه خاطر افراد فراوانی قرار گرفته، در صورتی به‌خوبی روشن می‌شود که مسأله افغانستان و ویژگی‌ها و تحولاتش روشن شود.

در مراسم رونمایی از پایگاه اطلاع‌رسانی آیت‌الله تسخیری علیه السلام عنوان شد

آیت‌الله تسخیری از معماران بزرگ انقلاب اسلامی در عرصه بین‌الملل بود

در مجامع بین‌المللی ایشان به‌عنوان اقتصاددان اسلامی مطرح بود و در باب مسائل اقتصادی، نظرات ارزشمندی از ایشان به‌یادگار مانده است.

| مدیرحوزه‌های علمیه در توصیه به هیئت‌های عزاداری | بهانه‌گیران را با رعایت شیوه‌نامه‌های بهداشتی خلع سلاح کنید

| در گفت‌وگو با مدیرمؤسسه فرهنگی هنری اندیشه شرق تشریح شد | ترجمه کتاب «سخنان حسین بن علی علیه السلام از مدینه تا کربلا» به زبان اسپانیولی

جامعه مدرسین در بیانیه‌ای به‌مناسبت ماه محرم و صفر تأکید کرد

خطبا، مبلغان و ذاکران از فرصت محرم و صفر برای ترویج «امر به معروف و نهی از منکر» استفاده کنند

خطبا، مبلغان و ذاکران محترم از فرصت کم‌نظیر محرم و صفر، برای ترویج ارزشمندترین و پویاترین طرح اجتماعی اسلام که در احیای دین نقش مستقیم دارد؛ یعنی امر به معروف و نهی از منکر استفاده کرده و فضای جامعه را با احیای این واجب مهجور، زنده کنند.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، این نهاد به‌مناسبت فرارسیدن ماه محرم الحرام و ایام سوگوارى حضرت اباعبدالله‌الحسین علیه السلام بیانیه‌ای صادر کرد. متن این بیانیه بدین شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم
«السلام علیک یا نازالله و ابن‌ناره»
اشهد انک قد اقمت الصلاة و آتیت الزکاة و امرت بالمعروف و نهیت عن المنکر و اطعت الله و رسوله حتی اتاک الیقین

ماه محرم، ماه پیروزی خون بر شمشیر، ماه حرکت تاریخی سرور و سالار شهیدان اباعبدالله‌الحسین علیه السلام در مسیر احیای اسلام فرا رسید. مجالس حسینی فرصت بسیار مناسبی برای کسب فیوضات الهی و تجدید بیعت در مودت و پیروی از اهل‌بیت عصمت و طهارت علیهم السلام است.

ملت شریف ایران با تمسک به مکتب پر عظمت عاشورا و با هدایت‌های داهیهانه امام خمینی علیه السلام و مقام معظم رهبری «مدظله‌العالی» و توصیه‌های مراجع معظم تقلید «دامت برکاتهم»، در صحنه‌های مختلف، پیوند عمیقی با حماسه حسینی برقرار کرده و با مددجویی از شهید کربلا، آزادگی و عزت را کسب کرده است. عزت و اقتدار این مردم و صلابت آنان از کربلاست و تا آخرین نفس، پای عهد خود با شهید مظلوم و سرفراز کربلا باقی خواهند ماند.

جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، خاضعانه بر اساس حدیث نورانی امام زین‌العابدین علیه السلام موسی‌الرضا علیه السلام که فرمود: «رحم الله عبداً

احیا امرنا»، در تعظیم و تکریم جلسات وعظ حسینی قدم برداشته و بر نکات زیر تأکید دارد:

۱. خطباء، مبلغان و ذاکران محترم از فرصت کم‌نظیر محرم و صفر، برای ترویج ارزشمندترین و پویاترین طرح اجتماعی اسلام که در احیای دین نقش مستقیم دارد؛ یعنی امر به معروف و نهی از منکر استفاده کرده و فضای جامعه را با احیای این واجب مهجور، زنده کنند و با این اقدام خود، مصداق بارزی از فرهنگ «آرید آن امر بالمعروف و انهی عن المنکر» شهید عظمیان کربلا را رقم بزنند.

مطالبه‌گری نسبت به حقوق مردم و اهداف انقلاب اسلامی، نظارت همگانی و پیکیری برای گسترش ارزش‌های الهی و وظیفه همگانی است. پیروان مکتب حسینی باید نسبت به انحرافات و منکرات سیاسی، اقتصادی و فرهنگی، ناهمی و بازآزنده بوده و نظام اسلامی را در پیمودن راه مستقیم خود، یاری کنند.

۳. احیای اسلام در گروی زنده نگه داشتن مکتب عاشورا است؛ از این رو هم مردم و هم مسئولان، در این عرصه رسالت سنگینی را بر دوش دارند. مردم عزیز نسبت به رعایت مضاعف شیوه‌نامه‌های بهداشتی در مجالس حسینی و مسئولان در تمهید مقدمات برگزاری این مجالس، نقش بسزایی را بر عهده دارند. ضمن تشکر و پیشاپیش از تمام مردم، مدیران و مسئولانی که برای هرچه با شکوه‌تر برگزار شدن این مجالس دینی و الهی تلاش می‌نمایند، از رسانه ملی و دیگر رسانه‌های تبلیغی حقیقی و مجازی مصرا نه می‌خواهیم، برای ترویج و انعکاس این مجالس تلاش خود را دوچندان نمایند.

۴. امیدواریم خداوند به‌برکت این مجالس حسینی و عزاداری‌های عاشقانه مردم ولایی و توسل‌تشان، شر دشمنان اسلام و شر این ویروس منحوس را از همه جهان به‌ویژه کشور عزیزمان ایران برطرف نماید تا بار دیگر زندگی مردم سامان پیدا کند و کسب و کارها و تلاش در جهت تولید رونق بگیرد و فضای علمی، به محیط‌های حوزوی و دانشگاهی و سایر مراکز علمی بازگردد و رئیس‌جمهور برخاسته از رأی مردم بتواند، بر اساس وعده‌هایی که در جهت مهار تورم، گرانی، رسیدگی به معیشت مردم، ایجاد وفاق ملی و ارتقای جایگاه ایران اسلامی در عرصه‌های مختلف داده است، گام‌های مؤثری بردارد.

در پایان از خداوند متعال می‌خواهیم، توفیق هرچه بیشتر خدمت به مجالس پرشور مذهبی و فرصت کسب فیض از منابر و مرثی را برای مردم عنایت فرموده و سوگواران و بانیان این مجالس را در گروه عارفان به آنها و آشنای به حششان و در شمار مشمولان شفاعت آن بزرگواران قرار دهد. ان‌شاء الله

والسلام علیکم ورحمة‌الله وبرکاته

سیدهاشم حسینی بوشهری
رئیس شورای عالی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم

هدف اصلی وعاظ و مداحان در توصیه آیت‌الله خاتمی

بصیرت افزایی و مبارزه با تحریف

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه خطاب به دست‌اندرکاران رادیومحرم، گفت: برنامه‌ها را کوتاه بگذارید و برای همه مردم ایران برنامه تهیه کنید و ابتکار را از خود و هنر شخصی به‌کار ببرید؛ نه برنامه‌های لس‌آنجلسی. به گزارش خبرگزاری رسا، آیت‌الله سیداحمد خاتمی امام جمعه موقت تهران در برنامه افتتاحیه رادیومحرم، گفت: ائمه اطهار علیهم السلام در طول ۲۵۰ سال حضور، سیاست‌های مختلفی داشتند؛ اما بعد از سیدالشهدا علیه السلام راهبردی را اصلاً ترک نکردند و آن احیای نهضت عاشورا بود.

وی ادامه داد: ائمه اطهار علیهم السلام در روایات مختلف تأکیدات فراوان بر زیارت عاشورا کردند و هم‌چنین

منزلت و پادشاهی زیادی برای زیارت حضرت سیدالشهدا علیه السلام ذکر شده و حتی سفارش شده، هر روز حضرت را زیارت کنیم و سجده بر تربت سیدالشهدا داشته باشیم تا یادمان باشد که این دین به حرکت امام حسین علیه السلام حفظ شده است.

عضو شورای نگهبان گفت: ائمه علیهم السلام فرمودند برای امام حسین علیه السلام شعر بگویید و مجلس بگیرید و هم‌چنین روضه‌خوانی کنید و خداوند اولین روضه‌خوان بوده و حضرت زینب علیه السلام در کنار بدن قطعه‌قطعه شده ابی‌عبدالله علیه السلام، اولین مجلس روضه را برپا کرده است و هم‌چنین توصیه شده، در خانه خود برای ابی‌عبدالله علیه السلام مجلس بگیرید.

وی با اشاره به برنامه‌های رادیومحرم، آن را حسینی‌های گسترده و کار بسیار دوست‌داشتنی دانست و با توجه به آمار بالای فوتی‌های کرونایی، اظهار داشت: سوگواران عزیز بدانند، باید هم عزاداری کرد و هم شیوه‌نامه‌ها را رعایت کرد و همگی تلاش کنیم، فضای مجازی را حسینی‌ها گسترده ابی‌عبدالله کنیم؛ فضای مجازی را که در خدمت دین و ارزش‌های اسلامی باشد، می‌پسندیم.

وی با اشاره به برخی نظرات سطحی در خصوص عاشورا، گفت: در نگاه بعضی، عاشورا جرقه‌ای بود که یکی از آن، شب عاشورا خاموش شد و دیگری در شام؛ اگر دقت کنیم، از همان ابتدا خود سیدالشهدا علیه السلام تأکید می‌کند که این حرکت یک جریان است و در همه تاریخ جاری است؛ عناصر زیادی هم این جریان را همراهی می‌کنند و لازم است، در مجالس به آن تأکید کنیم.

این استاد حوزه علمیه قم گفت: موظفیم از مظلومیت سیدالشهدا علیه السلام بگوییم و از تحریف آن هم گلايه کنیم؛ این عزاداری‌ها به جان ما بستگی دارد و باید سوگواری کنیم و بارها در روایات به ما سفارش شده که گریه کنیم.

آیت‌الله خاتمی اظهار داشت: برنامه‌ها را کوتاه برگزار و برای همه مردم ایران برنامه تهیه کنید و از خود و هنر شخصی خود ابتکار داشته باشید نه برنامه‌های لس‌آنجلسی؛ در مداحی‌هایت‌ان شهدا و ارزش‌های انقلاب یاد کنید؛ ولی تمام مداحی‌تان نشود خاطرات آن شهید؛ بلکه مهم است که مقتل هم خوانده شود. وی در پایان اظهار داشت: مهم‌ترین کاری که در این ایام می‌توان کرد، بصیرت‌افزایی به مردم است؛ چون انقلاب ما پرچم سیدالشهدا علیه السلام را بلند کرده است و این نهضت، تداوم نهضت سالار شهیدان است و ما با تمام وجودمان، این نهضت را حفظ خواهیم کرد.

آیت‌الله تسخیری از معماران بزرگ انقلاب اسلامی در عرصه بین‌الملل بود

آیین رونمایی از پایگاه رسمی اطلاع‌رسانی آیت‌الله تسخیری رحمته‌الله در آستانه سالگرد ارتحال ایشان، با سخنرانی آیت‌الله اعرافی مدیر حوزه‌های علمیه و حجت‌الاسلام والمسلمین شهرداری رئیس مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، ۱۷ مرداد در پژوهشگاه مطالعات تقریبی برگزار شد.

● **هر اقدامی در جهت معرفی آثار مرحوم آیت‌الله تسخیری قابل تقدیر است**

به گزارش خبرگزاری حوزه، آیت‌الله اعرافی در آیین رونمایی از پایگاه رسمی مرحوم آیت‌الله تسخیری، عنوان کرد: من در اولین سفرهای خارج از کشور یک ماه در واتیکان و حدود یک ماه هم در هامبورگ بودم. در روزی که عازم سفر می‌شدیم، آیت‌الله تسخیری به‌عنوان معاون بین‌الملل سازمان تبلیغات سخنرانی کرد که برای من سخنان ایشان هنوز هم ارزشمند و کاربردی است.

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه گفت: با بیان اینکه مرحوم آیت‌الله تسخیری از معماران بزرگ عرصه بین‌الملل انقلاب اسلامی و نسبت به بسیاری از شخصیت‌های دیگر پیشگام بود، ادبیات ایشان را عمیق و در عین حال جذاب دانست و تأکید کرد: ویژگی دوم ایشان، ذات شخصیت ارتباطی ایشان بود.

وی بیان کرد: در کنفرانس‌های بین‌المللی که شخصیت‌های مختلف از همه کشورها حضور داشتند، زمانی که آیت‌الله تسخیری وارد می‌شد، در آن جلسه مورد توجه همه حضار قرار می‌گرفت.

مدیر حوزه‌های علمیه، گشاده‌روی و راحت بودن در ارتباطات و دلنشین بودن شخصیت را دیگر ویژگی آیت‌الله تسخیری دانست و مطرح کرد: خصوصیت بارز دیگر ایشان، اهل نظر بودن در مباحث فقهی، اصولی و علمی بود.

آیت‌الله اعرافی ابراز کرد: ایشان جامع بین‌تجف و قم بود؛ هم از شاگردان شهید صدر و هم فضای قم را درک کرده بود.

وی با اشاره به تنوع مباحث آیت‌الله تسخیری رحمته‌الله خاطرنشان کرد: در مجامع بین‌المللی ایشان به‌عنوان اقتصاددان اسلامی مطرح بود و در باب مسائل اقتصادی، نظرات ارزشمندی از ایشان به‌یادگار مانده است.

امام جمعه موقت قم، فورتنی و کادر پروری را از دیگر ویژگی‌های آیت‌الله تسخیری دانست و افزود: عقل استراتژیک ایشان بسیار بالا بود و در امور بین‌الملل نظرات دقیق و راهبردی داشت؛ لذا هر اقدامی در جهت معرفی آیت‌الله تسخیری قابل تحسین می‌باشد؛ سخنرانی‌های ایشان در مجامع بین‌المللی بسیار ذی‌قیمت است و مناسب است که این سخنرانی‌ها مکتوب شود.

وی با بیان اینکه ترجمه آثار آیت‌الله تسخیری به زبان‌های دیگر هم مهم است، یادآور شد: روح سازمانی آیت‌الله تسخیری بسیار بارز بود و در تمام مباحث مربوط به کادرسازی و سازمانی، همواره حاضرالذهن بود.

● **نقش مهم آیت‌الله تسخیری در معرفی آرمان‌های امام و رهبری به دنیا**

حجت‌الاسلام والمسلمین شهرداری هم در این مراسم، با اشاره به شخصیت بین‌المللی مرحوم آیت‌الله تسخیری، اظهار داشت: ایشان از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی مسئولیت‌های بین‌المللی داشت و همواره باور رهبر معظم انقلاب بود. وی با تأکید بر اینکه تجربیات آیت‌الله تسخیری همواره برای ما راهگشا بود، افزود: در جریان انقلاب اسلامی، آیت‌الله تسخیری سهم عظیمی برای شناساندن آرمان‌های اسلام و انقلاب به جهان داشت.

حجت‌الاسلام والمسلمین شهرداری با بیان اینکه آیت‌الله تسخیری رحمته‌الله پیام‌آور اصلی رهنمودهای امامین انقلاب به دنیا بود، یادآور شد: نقش ایشان در ابلاغ پیام بیداری اسلامی به دنیا کلیدی بود.

● **آثار آیت‌الله تسخیری در ۱۳ جلد منتشر می‌شود**

حجت‌الاسلام والمسلمین اکبر راشدی‌نیا نیز در این مراسم، با بیان اینکه ما هنوز آمار دقیقی از مقالات آیت‌الله تسخیری نداریم، عنوان کرد: بسیاری از آثار آیت‌الله تسخیری در دسترس ما قرار نداشت و همه این‌ها، ما را به این سمت برد که آثار ایشان را تجمیع کنیم.

رئیس پژوهشگاه مطالعات تقریبی ادامه داد: ما در حال آماده‌سازی مجموعه آثار مرحوم آیت‌الله تسخیری هستیم که حدود ۱۳ جلد خواهد شد.

گفتنی است، پایگاه رسمی اطلاع‌رسانی آیت‌الله تسخیری رحمته‌الله به حضور آیت‌الله اعرافی و حجت‌الاسلام والمسلمین شهرداری، به آدرس www.taskhiri.net رونمایی شد.

اشتراک افق حوزه

۰۲۵ - ۳۲۹۰۰۵۳۶

۰۹۱۹۶۹۱۴۴۵۰

توصیه‌های امام خامنه‌ای در خصوص برگزاری مجالس عزاداری

نگذارید مجالس حسینی موجب شیوع بیماری و مایه طعنه دشمنان شود

رهبر معظم انقلاب تأکید کردند: واکسن چه از راه واردات و چه با تولید داخلی، باید با تلاش مضاعف و به هر شکل ممکن تأمین شود و در اختیار همه مردم قرار بگیرد.

ایشان در خصوص مسئله تأمین دارو برای بیماران نیز، گفتند: با وجود کمبود یا نبود دارو در داروخانه‌ها و بیمارستان‌ها، گفته می‌شود، همان داروها در بازار آزاد با قیمت چندبرابری فروخته می‌شود که این نشان‌دهنده مشکل در شبکه توزیع است و این مشکل باید حل شود.

رهبر انقلاب در بخش دیگری از سخنانشان خطاب به مردم، بخشی از مشکل را ناشی از رعایت نکردن شیوه‌نامه‌ها دانستند و افزودند: مردم عزیز با همان حساسیت ماه‌های اول، شیوه‌نامه‌ها را به‌طور کامل رعایت کنند تا جان و سلامتی خودشان و دیگران به خطر نیفتد.

ایشان، دو سه ماه تحمل محدودیت‌ها و رعایت کامل شیوه‌نامه‌ها را موجب فروکش کردن بیماری و تنفس کادر درمان دانستند و افزودند: ان‌شاءالله با همت دست‌اندرکاران، تا چندماه دیگر واکسن به بهترین وجه در اختیار مردم قرار می‌گیرد و پس از آن، حتی با وجود بیماری، بحران و خطر مرگ‌ومیر و مصیبت‌زده شدن

خوب برشمردند و افزودند: در رأس زمان تعیین‌شده، جواب قضیه با دقت سنجیده و برای هر اقدام لازم با قاطعیت تصمیم‌گیری و به آن عمل شود.

رهبر انقلاب اسلامی هم‌چنین خستگی شدید کادر درمان و فشارهای جسمی و روحی وارد به آن‌ها را نگرانی بزرگی دانستند و خاطرنشان کرد: از صمیم قلب از پزشکان، پرستاران و مجموعه‌های درمانی که واقعاً در حال جهاد هستند، تشکر می‌کنم؛ اگرچه تشکر اصلی از آن خداوند شاکر و علیم است.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در ادامه به بیان چند تذکر خطاب به مسئولان و مردم پرداختند.

رهبر انقلاب با تأکید بر لزوم گسترش آزمایش‌های بیماری‌یابی، خاطرنشان کردند: دولت و بیمه‌ها کمک کنند تا بیماری‌یابی و آزمایش‌های تشخیصی به‌صورت رایگان و وسیع در اختیار همه مردم قرار بگیرد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در توصیه بعدی به مسئولان، مسئله تأمین گسترده واکسن را مورد تأکید قرار دادند و گفتند: خوشبختانه با تولید واکسن در داخل، مسیر واردات خارجی آن نیز هموار شد؛ درحالی‌که تا قبل از آن با وجود پرداخت بهای واکسن، فروشندگان خارجی بدعهدی می‌کردند.

مدیر حوزه‌های علمیه در توصیه به هیئت‌های عزاداری

بهانه‌گیران را با رعایت شیوه‌نامه‌های بهداشتی خلع سلاح کنید

تحصیل کرده است.

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه تصریح کرد: هر سال مشعل عزاداری حضرت امام حسین علیه‌السلام، پر فروغ‌تر می‌شود. همان‌طور که عصر عاشورا با اینکه همه‌جا پر از ناامیدی بود، حضرت زینب علیها‌السلام فرمودند: یاد ما از بین نمی‌رود. و می‌بینیم که همین‌طور هم شد.

عضو فقهای شورای نگهبان با بیان اینکه باید به چند نکته توجه کرد، گفت: سعی کنید بهانه‌گیران را با رعایت پروتکل‌های بهداشتی خلع سلاح کنید و همگام با رعایت قوانین، مشعل عزاداری را روشن نگه دارید. نکته دوم این‌که عزاداری‌های ما کارکرد چندگانه دارد؛ ضمن اینکه مستحب موکد و نماد دین است، باید در این محافل، مشکلات جامعه؛ از جمله «عدم توازن جمعیت، محیط زیست و رعایت حقوق دیگران» را شناخته و تبیین کرد.

آیت‌الله اعرافی بیان کرد: گاهی سخنرانی تأثیر ندارد؛ ولی پیش‌آمده یک بیت از یک

مدیر حوزه‌های علمیه کشور بیان کرد: امام حسین علیه‌السلام جام جهان‌نماست. در وجودش همه ارزش‌ها تجلی کرده است. نزدیک شدن به ایشان؛ یعنی همه فضایل و ثواب‌ها را کسب کردن؛ به‌خصوص اگر این عشق و اشتیاق در جوانی باشد. ارزش کار شما این است که جوان‌گرایی را سرلوحه کارتان قرار داده‌اید؛ به‌خصوص در شهری هستید که بر همه ایران و جهان تأثیر می‌گذارد. در هر شهر و روستایی حداقل یک نفر هست که در قم

رئیس مرکز خدمات حوزه در بازدید از رسانه حوزه

از مسئولان مطالبه‌گری کنید و بلندگوی سخنان طلاب باشید

نظام آموزشی و خدماتی حوزه و... مشکلاتی وجود دارد و رسانه حوزه می‌تواند بلندگوی سخنان طلاب نسبت به عملکردهای مسئولان حوزه باشد. همین مسئله موجب می‌شود که طلاب به سمت این خبرگزاری بیایند.

حجت‌الاسلام والمسلمین میرمحمدی گفت: در ارتباط با مرکز خدمات حوزه‌های علمیه هم همین است؛ چراکه مطالبه‌گری رسانه حوزه نسبت به عملکرد دستگاه‌های مختلف حوزه؛ از جمله مرکز خدمات حوزه‌های علمیه، سبب پیشرفت نظام و نحوه خدمت‌رسانی است.

رئیس مرکز خدمات حوزه‌های علمیه با بیان اینکه هفته‌نامه حوزه، در بخش معرفت‌افزایی و خبرگزاری حوزه در عرصه اطلاع‌رسانی توفیقاتی داشته‌اند، اما برای عقب نماندن از رسانه‌های رقیب، نیازمند نگاه نو به حوزه روشنی است، اظهار داشت: برای جلوگیری

خوب برشمردند و افزودند: در رأس زمان تعیین‌شده، جواب قضیه با دقت سنجیده و برای هر اقدام لازم با قاطعیت تصمیم‌گیری و به آن عمل شود.

رهبر انقلاب اسلامی هم‌چنین خستگی شدید کادر درمان و فشارهای جسمی و روحی وارد به آن‌ها را نگرانی بزرگی دانستند و خاطرنشان کرد: از صمیم قلب از پزشکان، پرستاران و مجموعه‌های درمانی که واقعاً در حال جهاد هستند، تشکر می‌کنم؛ اگرچه تشکر اصلی از آن خداوند شاکر و علیم است.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در ادامه به بیان چند تذکر خطاب به مسئولان و مردم پرداختند.

رهبر انقلاب با تأکید بر لزوم گسترش آزمایش‌های بیماری‌یابی، خاطرنشان کردند: دولت و بیمه‌ها کمک کنند تا بیماری‌یابی و آزمایش‌های تشخیصی به‌صورت رایگان و وسیع در اختیار همه مردم قرار بگیرد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در توصیه بعدی به مسئولان، مسئله تأمین گسترده واکسن را مورد تأکید قرار دادند و گفتند: خوشبختانه با تولید واکسن در داخل، مسیر واردات خارجی آن نیز هموار شد؛ درحالی‌که تا قبل از آن با وجود پرداخت بهای واکسن، فروشندگان خارجی بدعهدی می‌کردند.

رهبر معظم انقلاب اسلامی، ۲۰ مرداد در سخنانی تلویزیونی ضمن بیان نکاتی درباره وضعیت و طغیان بیماری کرونا در کشور، مجالس عزای حضرت سیدالشهداء علیه‌السلام را مایه برکت و جلب رحمت الهی دانستند و افزودند: ملت و کشور به این مجالس با برکت احتیاج دارد؛ اما در برگزاری آن‌ها باید شیوه‌نامه‌ها با کمال دقت و شدت مراعات شود. هم‌چنین برگزارکنندگان جلسات و آحاد شرکت‌کنندگان، ضوابط و فاصله‌ها را رعایت کنند و نگذارند، مجالس حسینی موجب شیوع بیماری و مایه طعنه مخالفان و دشمنان شود.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر مقام معظم رهبری، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، لازمه مقابله با جهش ویروس را به‌کارگیری آرایش و شیوه‌های دفاعی جدید و محکم خواندند و گفتند: جان‌باختن بیش از ۵۰۰ تن در یک روز و داغدار شدن خانواده‌هایشان و هم‌چنین ابتلای ده‌ها هزار نفر به بیماری و مشکلات درمانی آن‌ها، حقیقتاً بسیار دردناک است و دل هر مسلمان و هم‌میهنی از این واقعه آتش می‌گیرد؛ بنابراین برای مقابله با این وضع وظایفی داریم.

ایشان ضرب‌الاجل یک‌هفته‌ای رئیس‌جمهور برای جمع‌آوری پیشنهادها و تصمیم‌گیری درباره آن‌ها را کاری

مدیر حوزه‌های علمیه، مهم‌ترین وظیفه در

قبال عاشورا را، جلوگیری از کاهش جمعیت عاشقان اهل‌بیت علیهم‌السلام بیان کرد و ضمن توصیه‌هایی به هیئت‌های عزاداری، اظهار داشت: سعی کنید بهانه‌گیران را با رعایت پروتکل‌های بهداشتی خلع سلاح کنید و همگام با رعایت قوانین، مشعل عزاداری را روشن نگه دارید.

به گزارش خبرگزاری حوزه، آیت‌الله اعرافی در دیدار مسئولان هیئت خادم‌الرضا علیه‌السلام قم، با تسلیت فرارسیدن ماه محرم و ایام عزاداری شهادت حضرت سیدالشهداء علیه‌السلام، با اشاره به اینکه در روایات این‌طور آمده که حضرت آدم علیه‌السلام در زمان توبه، به پنج‌تن آل‌عبا علیهم‌السلام متوسل شد، گفت: روضه امام حسین علیه‌السلام از ابتدای خلقت شروع شده و خدا اولین روضه‌خوان کریلا بوده است. همه دین در قصه عاشورا تجلی پیدا کرده‌است و به‌همین دلیل امام حسین علیه‌السلام در ملک و ملکوت درخشش دارد.

امروز عمده مشکلات در کشور این است که مسئولان می‌دانند اگر قولی بدهند، کسی نیست از آنها مطالبه‌گری کند. لذا مطالبه‌گری از مسئولان از مسائل مهم در کشور است. این مسئله باید از سوی رسانه‌های این نظام احیا شود. اگر رسانه‌ای عملکرد مسئولان در بخش‌های مختلف نظام را پیگیری کند، دیگر مسئولی به خود اجازه نمی‌دهد، قولی بدهد و انجام ندهد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین میرمحمدی رئیس مرکز خدمات حوزه‌های علمیه به‌مناسبت روز خبرنگار، با حضور در خبرنگاری حوزه و هفته‌نامه افق حوزه، در نشست با سردبیران رسانه حوزه، مهمترین خصوصیات هر رسانه‌ای در نظام جمهوری اسلامی از جمله رسانه حوزه را تلاش برای جذب مخاطب، مطالبه‌گری، طلبه‌محور بودن، به‌روز بودن و دوری از هرگونه عقب‌ماندگی عنوان کرد و بیان داشت: اگر بتوانیم این ویژگی‌ها را در خود تجلی

دادند؛ آن حضرت پایان راه خود و بارانش را آن‌گونه ترسیم می‌کند. پایان راه ایشان بعد از هزار و چند سال هم، همان خواهد بود که به ظهور متصل خواهد شد و بعد از ظهور هم حسین بن علی علیه السلام می‌فرماید که با یارانم به آنجا باز خواهیم گشت. این نوع آینده‌نگری خیلی جالبی است؛ این نوع آینده‌نگری در حقیقت ساختن آینده است.

رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم گفت: عاشورا نه‌تنها نقطه آغاز برای آینده‌نگری است که نقطه مقصد برای آن مدینه فاضله هم هست؛ چون ظهور حضرت بقیه‌الله‌الاعظم در ظهر عاشورا نسبت به ظهور نوید می‌دهند و ظهور هم که مقصد هست، در روز عاشورا اتفاق افتاد.

وی با بیان اینکه امسال به‌دلیل شیوع ویروس کرونا شرایط عزاداری سخت است، یادآور شد: در عین حال مردم سعی می‌کنند، جداسازی بین سلامت و مسئله عزاداری ایجاد نکنند؛ چون عده‌ای راه سلامت را در پیش می‌گیرند و عزاداری را فراموش می‌کنند؛ عده‌ای راه عزاداری را در پیش می‌گیرند و سلامت را فراموش می‌کنند. می‌شود، هم عزاداری کرد و هم سلامت را با رعایت شیوه‌نامه‌های بهداشتی که مورد تأکید و سفارش است، پاس داشت.

حادثه عاشورا را رقم زدند و در مقابل اردوگاه حسین بن علی علیه السلام ایستادند و به‌گونه‌ای ایستادگی کردند که آن حضرت و یاران، اصحاب، فرزندان و برداران او به شهادت رسیدند و خاندان پاک و مطهر او به اسارت برده شدند. آیت‌الله حسینی بوشهری خاطرنشان کرد: عاشورا مبدأ برای یک مقصد هست؛ مبدأ، عاشورا و مقصد، ظهور است و پس از ظهور، جریان رجعت صورت می‌گیرد؛ یعنی این چراغ مبارزه با طاغوت و باطل همیشه روشن نگه داشته خواهد شد و نشان می‌دهد که وجود مقدس حضرت ابی‌عبدالله‌الحسین علیه السلام، برلحظه لحظه آینده اشرف دارد و آن نقطه پایانی را نشانه کرده است؛ آینده‌نگری منتهی صرف آینده‌نگری نیست؛ بلکه آینده‌سازی هم هست. موقعی که ما آینده را درست برای افراد ترسیم کنیم، افراد خود را برای رسیدن به آن آینده آماده می‌کنند؛ یعنی باید ساز و کار آماده، امکانات بسیج و اراده‌ها استوار شود تا در نتیجه افراد بتوانند به آن نقطه کلیدی و اساسی برسند. وی با بیان اینکه انقلاب اسلامی ادامه راه عاشورا و ادامه راه کربلاست، تصریح کرد: اگر امروز دشمنان در مقابل انقلاب ما سنگ‌اندازی می‌کنند که متصل به انقلاب ابی‌عبدالله علیه السلام است، همان سنگ اندازی‌هایی است که یزید و یاران یزید در مقابل حسین بن علی علیه السلام انجام

آیت‌الله حسینی بوشهری

ویژگی‌های مهم قیام ابی‌عبدالله علیه السلام آینده‌سازی و توجه به آینده است

رئیس شورای عالی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم با بیان اینکه انقلاب اسلامی ادامه راه عاشورا و ادامه راه کربلاست، تصریح کرد: اگر امروز دشمنان در مقابل انقلاب ما سنگ‌اندازی می‌کنند که متصل به انقلاب ابی‌عبدالله علیه السلام است، همان سنگ اندازی‌هایی است که یزید و یاران یزید در مقابل حسین بن علی علیه السلام انجام می‌دادند.

است و از دل آینده‌پژوهی آینده‌نگری و جهت‌دهی به آینده درمی‌آید و معنای خلق چشم‌انداز هم، یعنی نشان دادن آینده مطلوب است. معتقد هستیم که حسین بن علی علیه السلام در روز عاشورا و قیامی که انجام دادند، این دو نکته را دنبال کردند؛ علاوه بر آن احساس مسئولیتی که ایشان در روز عاشورا کرد که پایان کار آن به‌ظاهر به شهادت آن حضرت انجامید؛ اما حضرت، آینده‌نگر بودند و نسبت به آینده مطلوب جهت‌دهی ایجاد کردند.

دبیر شورای عالی حوزه‌های علمیه، آینده‌شناسی و آینده‌پژوهی را به‌منظور جهت‌دهی به فرهنگ ضروری دانست و تأکید کرد: نگاهمان به فرهنگ، فناوری، نیروی انسانی و اتخاذ سیاست‌های مناسب باید با این مبنا دنبال شود از حادثه عاشورا آینده‌نگری و آینده‌سازی به دست می‌آید. روز عاشورا حضرت مسیر آینده را برای یاران خود تبیین و روشن کرد و یک مدینه فاضله‌ای را در جلوی دیدگان آن‌ها قرار داد که آینده شما چه خواهد بود و طبیعتاً برای رسیدن به آن آینده، علاوه بر اینکه به بارانش آن مدینه فاضله را نشان داد، به کسانی که بعد از عاشورا هم آمدند، آینده را ترسیم کرد، مدینه فاضله و آن و به آن‌ها جهت داد. وی به موضوع عاشورا و ظهور حضرت بقیه‌الله‌الاعظم اشاره کرد و گفت: اتصال عاشورا به ظهور و اتصال ظهور به رجعت؛ یعنی آینده روشن ممکن است، فراز و فرود داشته باشیم؛ اما بدانید سرانجام عاشورا به ظهور می‌انجامد و بعد از جریان ظهور، مسأله رجعت پیش خواهد آمد. رجعتی که حسین بن علی علیه السلام و یاران آن حضرت در حقیقت بر می‌گردند به این عالم و در حقیقت شاهد عذاب و تنبیه کسانی خواهند بود و انتقام از کسانی خواهند گرفت که

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، آیت‌الله حسینی بوشهری در اولین برنامه از سلسله نشست‌های تخصصی «در مدرسه عاشورا» که از سوی مدیریت آموزش حوزه نمایندگی ولی‌فقیه در امور حج و زیارت به‌صورت مجازی برگزار شد، به موضوع «آینده‌نگری امام حسین علیه السلام در قیام عاشورا» پرداخت. وی با بیان اینکه از ویژگی‌های مهم قیام ابی‌عبدالله و نهضت سالار شهیدان، آینده‌سازی و توجه به آینده است، تصریح کرد: این یکی از مسائل کلیدی و اساسی است که کمتر در رابطه با حادثه عاشورا به آن پرداخته شده است. امروز دانشی در دنیا وجود دارد، تحت عنوان آینده‌پژوهی که به‌جای آینده‌بینی در جهت ساختن آینده و هدایت آینده تلاش می‌شود.

رئیس شورای عالی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم خاطرنشان کرد: تفاوت بین این دو (آینده‌بینی و آینده‌پژوهی) خیلی زیاد است؛ آنچه مورد و متناسب بحث ماست، نگاه به آینده و آینده‌سازی است و حادثه عاشورا هم نگاه به آینده بود که از آن به آینده‌گرایی تعبیر می‌کنیم و هم جهت‌دهی به آینده است که در عین مسأله آینده‌پژوهی روی این موضوع تکیه می‌شود. در آینده‌پژوهی کار مهمی که اتفاق می‌افتد و انجام می‌گیرد، خلق چشم‌انداز است؛ یعنی چشم‌انداز را خلق می‌کنند و می‌آفرینند و مورد توجه قرار می‌دهند و این مسأله بسیار مهمی است که در آینده‌پژوهی نقش و تأثیر بسیار فراوان دارد. وی افزود: معنای چشم‌انداز هم یعنی یک تابلویی را به مخاطب نشان می‌دهند و آن تابلو بیانگر آینده مطلوب است؛ پس آینده‌پژوهی در مقابل آینده‌بینی مورد تأکید

از سوی امام خامنه‌ای، مراجع عظام تقلید و علما صورت گرفت

تجلیل از خدمات علمی، فرهنگی و اجتماعی چهار عالم حوزوی

در پی رحلت چهار عالم حوزوی؛ آیت‌الله سید کمال فقیه ایمانی رحمته الله علیه از علمای اصفهان و از شاگردان آیت‌الله‌العظمی بروجردی رحمته الله علیه و امام خمینی رحمته الله علیه و یار مقام معظم رهبری و مؤسس خیریه‌های درمانی و فرهنگی بسیاری در اصفهان، آیت‌الله سیدجواد طالقانی رحمته الله علیه از اساتید پیشکسوت حوزه علمیه قم، حجت‌الاسلام والمسلمین مهدی پیشوایی از اساتید برجسته تاریخ حوزه علمیه قم و مدیر گروه تاریخ مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی رحمته الله علیه و حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالحسین محمودی از وعاظ و خطبای حوزوی، با صدور پیام‌هایی از سوی امام خامنه‌ای، مراجع عظام تقلید و علمای حوزه، از خدمات علمی فرهنگی و سیاسی اجتماعی آنان تجلیل به عمل آمد.

شیخ مهدی پیشوایی مدیر گروه تاریخ مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی رحمته الله علیه موجب تألم و تأثر گردید.

این استاد میرز و فاضل، آثار ماندگار و ارزشمندی در حوزه تاریخ اسلام برجای گذاشت و کتاب‌هایی چون «سیره پیشوایان» و «مقتل جامع سیدالشهداء» هم‌چون صدقه جاریه‌ای برای تشنگان معارف اسلامی و تاریخی است. اینجانب رحلت این عالم بزرگوار و دانشمند متعدد را به بیت مکرم، علاقه‌مندان و بازماندگان آن فقید سعید تسلیت عرض نموده، برای آن مرحوم عرض تسلیت عرض نموده، غفران و رحمت الهی را از خداوند متعال خواستارم.

- آیت‌الله اعرافی مدیر حوزه‌های علمیه کشور**

بسم‌الله الرحمن الرحیم/ انا لله وانا الیه راجعون ارتحال محقق ارجمند، مoux فرهیخته و اندیشمند برجسته و پرتلاش حضرت حجت‌الاسلام و المسلمین حاج شیخ مهدی پیشوایی (طاب ثراه) پس از عمری تلاش اثرگذار و متعهدانه و همراه با دقت نظر در زمینه تاریخ اسلام و تالیف آثار فاخر و ارزشمند علمی موجب تألم خاطر گردید.

اینجانب، فقدان این عالم فرزانه را به خانواده، دوستان، همکاران و شاگردان ایشان تسلیت عرض نموده و از درگاه خداوند متعال برای ایشان، غفران و رضوان و حشر با اولیای الهی و برای بازماندگان، صبر جمیل و اجر فراوان و پایدار مسئلت می‌نمایم.

- حجت‌الاسلام والمسلمین بهجت‌پور مدیر حوزه‌های علمیه خواران کشور**
- بسم‌الله الرحمن الرحیم/ انا لله وانا الیه راجعون ارتحال محقق ارجمند، مoux فرهیخته

و فرزندان عزیزش در همه جا شیعیان بلکه کلیه کسانی که حب اهل بیت علیهم السلام در دل دارند سوگوارند و واعظان و مداحان مصائب آن حضرت را بازگو می‌کنند. سلام بر آن حضرت و یاران و فرزنداناش.
حوزه علمیه با فقدان نویسنده بزرگوار، عالم فاضل، متقی و پرهیزگار رویور شده و قلوب آنان را مالا مال از حزن و اندوه نمود. این شخصیت بزرگوار و محقق عالی‌قدر، حجت‌الاسلام و المسلمین جناب آقای حاج شیخ مهدی پیشوایی است.
استاد سعید دارای آثار علمی ارزشمندی قسید که هم‌اکنون کتاب سیره پیشوایان او از کتاب‌های درسی حوزه علمیه می‌باشد. او در تاریخ، استاد کم‌نظیری بود و در مسائل تاریخی تحقیقات عمیقی داشت و سنوالات‌های تاریخی را که از گوشه و کنار به حوزه می‌رسید پاسخگو بود.

این عزیز از دست رفته سالیان درازی مدیریت علمی مجله مکتب اسلام را عهده‌دار بوده که حق عظیمی برمجمله و خوانندگان داشت.

اینجانب این مصیبت را به حوزه‌های علمیه، به‌خصوص حوزه علمیه قم و اساتید بزرگوار تسلیت گفته و از خداوند برای آن بزرگوار علو درجه و برای بازماندگان، صبر جمیل خواهانم.
دره جو در خود مجله مکتب اسلام، شرح مفصلی از ایشان و خدمات ارزشمند او نوشته می‌شود و حقی‌که برگردن همگان دارند ادا گردد.

- آیت‌الله حسینی بوشهری رئیس شورای‌عالی جامعه مدرسین**
- بسم‌الله الرحمن الرحیم / انا لله وانا الیه راجعون درگذشت دانشمند محترم و استاد برجسته حوزه علمیه قم حجت‌الاسلام و المسلمین حاج

حوزه‌های علمیه، شاگردان و به فرزندان گرامی و بیت شریف ایشان تسلیت می‌گویم.

- آیت‌الله اعرافی مدیر حوزه‌های علمیه**

بسم‌الله الرحمن الرحیم / انا لله وانا الیه راجعون خیرارتحال استاد گرانقدر حوزه آیه‌الله حاج سید جواد طالقانی طاب ثراه مایه تأسف شد، آن استاد

ارجمند حوزه در چند دهه در کرسی تدریس علوم اسلامی و حوزوی بخصوص در ادبیات عرب شاگردان زیادی پرورش داد و در فضیلت‌های اخلاقی و روحی الگوبود و در سال‌های اخیر آلام و رنج‌های زیادی را به جان خرید و سرانجام در عاشر روز حسینی علیه السلام به لقای معبود و دیدار سالار شهیدان علیه السلام شتافت.

اینجانب که افتخار شاگردی ایشان را داشته‌ام، با دلی غمبار این مصیبت را به حوزه‌های علمیه و شاگردان، علاقه‌مندان، بازماندگان محترم و آفازادگان ارجمند آن فقید سعید تسلیت عرض نموده، برای آن مرحوم علو درجات و حشر با اولیای الهی و اجداد طاهربینش و برای بازماندگان محترم سکنینه و طمانینه و شکیبایی و پاداش نیکوی الهی را از خداوند مهربان خواستارم.
عاش سعیدا و مات سعیدا.

■ به گزارش خبرگزاری حوزه، در پی درگذشت حجت‌الاسلام و المسلمین مهدی پیشوایی، آیت‌الله‌العظمی سبحانی، آیات حسینی بوشهری رئیس شورای عالی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، اعرافی مدیر حوزه‌های علمیه کشور و حجت‌الاسلام و المسلمین بهجت‌پور مدیر حوزه‌های علمیه خواران در پیام‌های جداگانه‌ای درگذشت این پژوهشگر حوزوی را تسلیت گفتند.

- آیت‌الله‌العظمی سبحانی**
- بسم‌الله الرحمن الرحیم/ انا لله وانا الیه راجعون به مناسبت شهادت سیدالشهداء و یاران

حاج سید کمال فقیه ایمانی رحمته الله علیه موجب تألم و تأثر گردید. این مجاهد انقلابی و مبارز خدمات ارزشمندی در ترویج دین و گسترش معارف اسلامی داشته و با تأسیس مراکز علمی فرهنگی و موسسات خیریه و عام‌المنفعه در خدمت به مردم حضوری چشمگیر و موثر داشت.

- آیت‌الله اعرافی مدیر حوزه‌های علمیه**

آن دانشمند پارسا، علاوه بر مجاهدت‌های انقلابی در دوران مبارزه با رژیم ستم‌شاهی، تعلیم و تربیت نفوس مستعد و تالیف آثار ارزشمند، خدمات اجتماعی و عام‌المنفعه ماندگاری را در کارنامه درخشان حیات پربرکت خویش دارد که در اذهان مردم شریف اصفهان ماندگار شده و انشاءالله جایگاه شایسته‌ای را در سرای جاودان برای ایشان رقم خواهد زد.

■ برپایه همین گزارش، آیت‌الله حسینی بوشهری رئیس شورای عالی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم و آیت‌الله اعرافی مدیر حوزه‌های علمیه کشور در پی رحلت آیت‌الله سیدجواد طالقانی رحمته الله علیه پیام‌های تسلیتی صادر کردند.

- آیت‌الله حسینی بوشهری رئیس شورای‌عالی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم**
- بسم‌الله‌الرحمن الرحیم/ انا لله وانا الیه راجعون درگذشت استاد پیشکسوت و فاضل حوزه علمیه قم حضرت حجت‌الاسلام و المسلمین جناب آقای سید جواد طالقانی موجب تألم و تأثر گردید.

سیره اخلاقی، علمی و عملی این عالم بزرگوار در کنار زهد و ساده زیستی پرهیزکارانه ایشان هرگز از خاطر شاگردان و علاقمندان ایشان پاک نخواهد شد.
اینجانب علودرجات و حشر با اجداد طاهربینش را برای آن فقید سعید مسئلت می‌نمایم و به

مدیر حوزه‌های علمیه در پیامی به بازگشت پیکر شهید مالمیری

شهید مالمیری گواه فداکاری بی‌دریغ عالمان مجاهدی است که خود را وقف پاسداری از اسلام کردند

بازگشت افتخارآمیز پیکر مطهر شهید عزیز حجت‌الاسلام «محمدمهدی مالمیری» نخستین روحانی شهید مدافع حرم، عطر تازهای در فضای جامعه ما پدید آورد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، آیت‌الله اعرافی پیامی به‌مناسبت بازگشت پیکر مطهر اولین شهید

روحانی مدافع حرم به آغوش خانواده، صادر کرده است که متن آن بدین شرح است:

بسم‌الله‌الرحمن الرحیم / انا لله وانا الیه راجعون ولا تقولوا لمن یقتل فی سبیل الله اموات بل احياء ولكن لا تشعرون بازگشت عزتمندانه، مظلومانه و شورآفرین پیکر مبارک و نورانی شهید سرفراز مرحوم حجت‌الاسلام و المسلمین آقای حاج شیخ محمدمهدی مالمیری اعلی‌الله مقامه‌الشریف در ایام سوگوری سرور آزادگان و سالار شهیدان علیه السلام بار دیگر فضای میهن، قم و حوزه را عطرآگین و درس‌های عاشورا را زنده می‌سازد. شهیدان، مدافع پرچم‌های برافراشته عزت و سربلندی میهن، امت اسلامی، نمادهای بین‌الملل اسلامی، دفاع از کشورهای اسلامی و ایران سرفرازند؛ این شهیدان بزرگوار همراه با فرماندهان گران‌قدر و به‌ویژه شهید حاج قاسم سلیمانی و ابومهدی المهندس، هجوم مستکبران و خطر گروه‌های تروریستی، تکفیری و اراهایی را دفع و آرمان تمدن اسلامی و آزادی فلسطین و سرزمین‌های جهان اسلام را زنده کرده و یاری رساندند. بنام حوزه‌های علمیه، برواز پاک و روح تابناک این شهید بزرگوار و فرزند افتخارآفرین حوزه و یکایک شهیدان بین‌الملل اسلامی و مدافع حرم درود می‌فرستم و برتداوم راه امام خمینی رحمته الله علیه و شهیدان گران‌قدر با هدایت‌ها و فرماندهی مقام معظم رهبری مدظله‌العالی تأکید می‌نمایم و با حضرت اابعبدالله‌الحسین علیه السلام و یاران عاشورایی آن پیشوای آزادگان و شهیدان عزیز و این شهید والا مقام برسر ایستادگی برراه آنان پیام می‌بندیم.

السلام علیک یا ابا عبدالله وعلی الازواج اللتی حلت بفنائک.

علیرضا اعرافی / مدیر حوزه‌های علمیه ۲۰مردادماه۱۴۰۰

■ به گزارش خبر گزاری حوزه، در پی رحلت آیت‌الله فقیه ایمانی رحمته الله علیه، امام خامنه‌ای، آیات عظام صافی گلپایگانی و مظاهری، آیات حسینی بوشهری رئیس شورای عالی جامعه مدرسین و اعرافی مدیر حوزه‌های علمیه کشور، در پیام‌هایی درگذشت وی را تسلیت گفتند.

- امام خامنه‌ای**

بسم‌الله الرحمن الرحیم

درگذشت عالم فرزانه جناب حجت‌الاسلام والمسلمین آقای حاج‌آقا کمال فقیه ایمانی رحمته الله علیه را به علمای اعلام و جامعه روحانیت و عموم مردم عزیز اصفهان، بویژه خاندان مکرم و فرزندان گرامی و نیز به اردتمندان بیشمار آن روحانی جلیل‌القدر تسلیت عرض می‌کنم.

ایشان نمونه بارزی از مجاهدت فرهنگی و حضور مردمی و فعالیت اجتماعی علمای دینی را در آن شهر جهاد و مقاومت در منظر همگان قرار داده و در طول سالیان متمادی، خدمات ارزشمندی در نشر معارف اسلامی در عرصه‌های بین‌المللی ارائه نمودند. از خداوند متعال رحمت و مغفرت برای آن عالم بزرگوار مسألت می‌کنم.

- آیت‌الله‌العظمی صافی گلپایگانی**

آن روحانی والا مقام، سالیان متمادی در نشر معارف نورانی قرآن و اهل بیت علیهم السلام خدمات بسیار ارزنده‌ای داشت. تفسیر قرآن کریم به زبان‌های مختلف و خدمت به مردم و تأسیس مراکز علمی و عام‌المنفعه همه از برکات وجودی آن عالم پرتلاش و وظیفه‌شناس است.

درگذشت آن فقید سعید را به مردم شریف استان اصفهان و حوزه علمیه و بیت مکرم ایشان تسلیت گفته؛ و رحمت و غفران الهی برای آن مرحوم و حشر و نشر با اجداد طاهربینش علیهم السلام را از خداوند متعال مسئلت نام.

- آیت‌الله‌العظمی مظاهری**

این عالم جلیل‌القدر، عمر مبارک و شریف خویش را یکسره در خدمت به اسلام و مسلمین و حوزه‌های علمیه و ترویج و تحکیم معارف والاّی قرآن کریم و عترت طاهره علیهم السلام مصروف ساخته و کارنامه‌ای پرپراور و سرشار از برکات درخشان دینی، فرهنگی و اجتماعی از خود به یادگار نهادند.

تأسیس مراکز متعدد حوزوی و مذهبی و مساجد و کتابخانه‌ها و بیمارستان‌ها و مؤسسات خیریه و نظایر این‌ها و هم‌چنین نقش برجسته این عالم بزرگوار در حوزه علمیه اصفهان و تربیت جمع کثیری از طلاب و روحانیون و نیز در جریان مبارزات و امور مربوط به انقلاب اسلامی و نهضت امام راحل عظیم‌الشان علیه السلام، جلوه‌هایی روشن از این کارنامه ماندگار است که امید است اینک در آستان واسعه پروردگار متعال مورد عنایت ویژه و قبولی الهی واقع گردیده باشد.

- آیت‌الله حسینی بوشهری رئیس شورای‌عالی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم**
- درگذشت عالم فاضل و خدمتگزار، آیت‌الله

پاسخ آیت‌الله فاضل لنکرانی به شبهاتی درباره فقه

نقد ادعای خلاف واقع دکتر سروش درباره فقه پویای شیعه

بخش دوم و پایانی

آیت‌الله محمدجواد فاضل لنکرانی در نوشته‌ای به شبهات مطرح‌شده از سوی دکتر عبدالکریم سروش در زمینه ارتداد، جهاد ابتدایی و قضاوت‌های نادرست در زمینه علم فقه پاسخ داد. به گزارش خبرگزاری حوزه، آیت‌الله محمدجواد فاضل لنکرانی رئیس مرکز فقهی ائمه اطهار ^[ب] و عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم در نوشته‌ای به شبهات مطرح‌شده از سوی دکتر عبدالکریم سروش در زمینه ارتداد، جهاد ابتدایی و قضاوت‌های نادرست در زمینه علم فقه پاسخ داده است. بخش دوم و پایانی این نوشتار در ادامه می‌آید.

معین و واقعی است، چگونه این تقسیم در آن راه پیدا می‌کند؟ مگر آن‌که عقلانیت را غیر از عقل و تفسیر دیگری ننماید. بدون تردید ناخن به علم فقه، مساوی با ناخن به خود فقه و احکام الهی است.

• این چه باغبانی است که درختان باغ را از ریشه قطع می‌کند و آن‌گاه خود را باغبان نامیده‌است!

«تحول و پویا شدن علم فقه در گروی تحول جهان بینی امری که هنوز تصوراً و تصدیقاً در ذهن حوزویوں استقرار نیافته است؛ گرچه صدقاً و عدلاً حوزه قم از دوران ماقبل قبض و بسط تا امروز تفاوت بسیار یافته است». این ادعا مبتنی بر خیالاتی است که ایشان در ذهن خود استوار کرده است. چگونه تغییر در اموری که هیچ ارتباطی به استنباط و اجتهاد ندارد، می‌تواند موجب تحول و پویایی علم فقه شود؟ اساس علم فقه مبتنی بر حجیت ظاهر قرآن و عدم تأثیر عمل هرمتوسم با همه مبانی موجود در آن، در تفسیر قرآن متقدم و حجیت قول معصومین ^[ب] و عقل و بنای عقلاست. چه انتظار غیرمعقولی است که تغییر در برخی امور که ارتباطی به علم فقه و استنباط ندارد، در آن تأثیر داشته باشد؟ آری! در این مطلب تردیدی نیست که چنان‌چه جهان‌بینی یک فقیه به نحوی باشد که دین را به‌صورت محدود و فردی بداند، لامحاله استنباطات هم فردی خواهد بود؛ اما اگر جهان‌بینی فقیه وسیع باشد و دین را یک امر فردی و اجتماعی بداند، طبعاً نحوه استنباط هم تغییر می‌کند؛ اما این‌ها هیچ‌کدام به تئوری قبض و بسط شریعت ارتباط ندارد.

آقای دکتر سروش در پایان کلمات خود توصیه کرده است: «مؤمنن سراغ علم فقه برند، نه فقیه خاص»؛ آیا اگر مکلف در میان فقه‌ا حی یا قوت شده. یکی را اعلم از همه تشخیص داد، باز همین حرف را می‌زند؟ ایشان چه دلیلی بر این مدعا دارد و براساس کدام دلیل، تقلید ابتدایی از میت را جایز می‌داند؟ عجیب آن است که این نظرها به‌عنوان حکمی فقه‌شناسانه! و برون‌فقهی، نه فقهی آورده است!

این مطلب خود خارج از علم فقه است». آن‌گاه چگونه مردم مؤمن را به رجوع به علم فقه توصیه می‌کند؟ آیا این مطلب تناقض نیست که از طرفی مؤمنین را به علم فقه ارجاع می‌دهد و از طرف دیگر این مطلب را به حکم برون‌فقهی مستند می‌کند؟ آیا عمل به‌همین توصیه ایشان، عمل به علم فقه است یا عمل به سفارش کسی که ادعای فقه‌شناسی دارد؟ ایشان که مردم را از رجوع به اشخاص بازمی‌دارد، چگونه توقع دارد، به نظر خودشان به‌عنوان کارشناس عمل نمایند؟ اگر آقای سروش واقعاً مجتهدند، باز عمل به نظریک فقیه خاص می‌شود و اگر نیستند که حق اظهار نظر ندارند! ایشان خود را به باغبان تشبیه کرده است! این‌جه باغبانی است که درختان باغ را از ریشه قطع می‌کند و آن‌گاه خود را باغبان نامیده است!؟

• فقه‌کهن است، اما کهنه نیست

جناب آقای سروش! فقه ما «کهن» است؛ اما «کهنه» نیست؛ نیاز به تکمیل و تحقیق بیشتر دارد؛ اما موجب عبوس شدن نیست. در فقه پزشکی و دیگر رشته‌های فقهی، محققان آن‌قدر تحقیق دارند که نمی‌دانیم، شما از چه مقدار آن اطلاع دارید. فقه ما کارآمد است و بی‌اثر نیست. مولد است و پویا و محکم؛ اما راکد و سست نیست. کمی انصاف داشته باشید و قضاوت دقیق‌تر نمایید.

• معجون‌زی‌اطلاعی، مغالطه و کینه در هجوم به فقه و فقه‌ا

آقای سروش! چرا به‌جای توجه به آیه «لَاسْتَوْلاَ عَن اَشْیَاءِ اِن تَبَدَّل لَکُم (مائده/ ۱۷۱) که متأسفانه تفسیر به‌رای نموده‌اید و طبق تفسیر مشهور، درست به تفسیر آن نپرداخته‌اید، به آیه «فَسْئَلُوا اَهْلَ الذِّکْرِ» (نحل/ ۴۳ و انبیا/ ۷) توجه نکرده‌اید؟! چرا به آیه نفره که زیربنای فکری حوزه‌های علمیه است، توجه ننموده‌اید؟ ترغیب مقلدان به پرسش، کذب محض است؛ آن‌چه واقعیت دارد، نیاز مقلدان به موضوعات و مسائل جدید است که کتاب‌های استفتائی مراجع معظم تقلید را بحمدالله به‌وجود آورده که امروزه یکی از سرمایه‌های فقهی دوران معاصر است. آیا «جامع‌الشتات» میرزای قمی ^[ب]، در اثر ترغیب آن فقیه بزرگ به پرسش مؤمنان بوده است؟ از کلمات شما کاملاً استفاده می‌شود که کینه عصبیی از فقه و علم فقه و فقه‌ها دارید و روی عدم علم فنوادا‌ده‌ید که مؤمنان از علم فقه تقلید کنند، نه از فقیهان و آورده‌اید: «فرقی بین شیعی و سنی نیست! ا

تعجب آن است که تبعیت از فقه اهل تسنن برای یک شیعه که امامان معصوم ^[ب] را از نظر علمی و معنوی در طول وجود با برکت پیامبر اکرم ^[ب] و با دستور آن حضرت در حدیث ثقلین، لازم‌الاطاعه می‌دانند و آنان را که معدن علم و حکمت‌اند، یکی دانسته‌اید!! به‌اشتباه و خیال باطل، خود را باغبان پنداشته‌اید؛ درحالی‌که مطالب و افکار شما نسبت به فقه، هیچ تناسبی با باغبانی ندارد. لطف کنید کمی فقه و علم فقه را با دقت بیاموزید و آن‌گاه خود را در این مرتبه قرار دهید. البته هیچ فقهیی علم فقه را جامع و کامل نمی‌داند و قطعاً نواقصی از قبیل تبیین صحیح و دقیق فقه اجتماعی و با فقه سیاسی، فقه پزشکی، فقه هنر و رسانه و فقه تعامل و روابط وجود دارد که امروزه بحمدالله حوزه‌های علمیه در مسیر تکمیل و تحقیق در آن می‌باشند.

www.ofoghhawzah.com

آقای سروش! فقه را «موجب سرطان برای حوزه علمیه» دانسته‌اید؛ درست خلاف آن‌چه که امام باقر و امام صادق ^[ب] نسبت به برخی از روایت و اصحاب خود که فرمودند: «لولا هولاَ لآلدست النبوة»؛ نبود این چند نفر مانند زراره و محمدبن مسلم و ابوبصیر که بیش از پنجاه هزار حدیث فقهی را ثبت و منتشر نموده‌اند، موجب اندراس نبوت و بودن آن‌ها موجب بقای نبوت است، پنداشته‌اید به‌عنوان «نبوت» توجه و دقت شود. آیا امام صادق ^[ب] فقه را سرطان برای بشر و حوزه‌ها قرار داد؟ ایشان بفرماید: امام صادق ^[ب] کدام فقه را اراده نموده است؟

• دلیل قرآنی حکم ارتداد

آقای سروش! ظاهر کلمات شما این است که فقه‌ای شیعه و سنی نسبت به حکم مرتد گویا بر برخی اخبار آحاد استناد نموده‌اند و این حکم، هیچ دلیلی از قرآن کریم ندارد. سؤال این‌جانب آن است که به‌نظر جناب عالی آیه شریفه ۵۴ از سوره مبارکه بقره چه دلالتی دارد؟ خدای متعال در این آیه می‌فرماید: «وَإِذ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ اذْكُم ظِلْمتُم اَنفُسكُم بِاتِّخَاذِكُم الْعَجَلِ فتوبوا إلی بَارِكُم فَاَقْتُلُوا اَنفُسكُم ذَلِكُم خَيْرٌ لَّكُم عِنْدَ بَارِكُم فَتَابَ عَلَیْكُم إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ». آیا براساس این آیه نباید پذیرفت که قوم موسی ^[ب] بعد از آن‌که گوساله‌پرست شدند و از دین حضرت موسی ^[ب] خارج و مرتد گردیدند، خداوند متعال توبه آنان را در کشتن قرار داد؟ روشن است چنان‌چه بخوایم، آیه را بر غیر ظاهر حمل نماییم، باید دلیل و قرینه روشنی داشته باشیم که مسلماً نداریم. بنابراین، اصل چنین حکمی به‌تصریح این آیه شریفه در شریعت موسی ^[ب] بوده است. نکته مهم دیگر آن است که هم براساس استصحاب شرایع سابق و هم براساس این‌که به‌تصریح آیات فراوان، قرآن کریم مصدق تورات و انجیل است و آیاتی که دلالت دارد، مسلمان باید به آن‌چه بر پیامبر اکرم ^[ب] و انبیای گذشته نازل شده، ایمان داشته باشد، نتیجه این می‌شود که تا مادامی که بر نسخ حکمی از احکام شرایع سابق دلیلی نداشته باشیم، مسلمان نیز باید بدان ملتزم باشد و این، یعنی باید پذیرفت که در شریعت اسلام نیز چنین حکمی وجود دارد.

از جناب آقای سروش می‌خواهم نظر روشن خود را در مورد استصحاب شرائع سابقه بیان کند و اگر در این زمینه خود را صاحب‌نظر نمی‌داند، انصاف علمی آن است که آن را نیز اعلام نماید. البته توجه به این نکته ضروری است که نادری از فقه‌ا حکم مرتد را یک حکم فقهی سیاسی دانسته‌اند؛ اما این نظر مورد قبول اکثریت فقه‌ا نیست و اگر هم بپذیریم، باز روشن است که همان ملاک سیاسی آن در قضیه سلمان رشدی و نیز قضیه مرتد آذربایجانی به‌خوبی وجود دارد و هیچ جای انکار نیست؛ در مورد پاسخ به شبهات ارتداد جزوه‌ای از این‌جانب در سال‌های قبل منتشر شده است و نکات مهم این نظر، مورد دقت و توجه قرار گرفته است.

• تحقیق خود را لطفاً ارائه دهید تا آن را مورد دقت قرار دهیم

مطلب دیگر آن‌که از جویابه ایشان استفاده می‌شود، نسبت به مشروعیت جهاد ابتدایی تردید و یا انکار دارند! سؤال این است که جناب آقای سروش! آیا شما آیات جهاد ابتدایی در قرآن کریم را به‌صورت جامع و کامل مورد بحث و توجه قرار داده‌اید؟ اگر چنین است، تحقیق خود را لطفاً ارائه دهید تا آن را مورد دقت قرار دهیم، و اگر به‌صورت جامع و کامل و استدلالی مورد بحث قرار نداده‌اید، چگونه به خود این حق را دهید که در این مورد اظهار نظر نمایید؟! البته این‌جانب به‌صورت مفصل آیات و طوایف متعدد آن و نیز آیاتی را که احتمال معارضه دارد، به‌صورت مفصل در کتابی به‌نام «جهاد ابتدایی در قرآن کریم» آورده و مورد بحث و دقت قرار داده‌ام و نکات و تحقیقات جدیدی در آن ارائه داده‌ام. از قرآن کریم به‌خوبی استفاده می‌شود، جهاد ابتدایی منفرع بر دعوت کفار به اسلام است که همین مطلب «فقه‌الدعوة» خود، بحث بسیار مفصل فقهی و قرآنی دارد؛ اما هدف و غایت از جهاد ابتدائی در این آیه شریفه آمده است: «وَمَا لَکُم لَّا تَقَاتِلُونَ عَلَی سَبِيلِ اللّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِینَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الذِّینَ یَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْیَةِ الظَّالِمِ اَهلُهَا وَاجْعَل لَّنَا مِنْ لَدُنْکَ وَلِیًّا وَاجْعَل لَّنَا مِنْ لَدُنْکَ نَصِیرًا» (ساء، ۷۵).

جهاد ابتدایی برای نجات مستضعفان از مردان و زنان و کودکان است که به‌تبعیت پدران خود در ضلالت و شرک باقی نمانند. نمی‌توان اسلام را به‌سبب تشریع جهاد ابتدایی، دین خشونت نامید؛ بلکه جهاد ابتدایی برای نجات از ضلالت، شرک و کفر است که به‌یقین، از نجات از جهل و نادانی به‌مراتب بالاتر و باارزش‌تر است؛ البته توجه دارید که در قتال، امکان کشتن آن دو طرف است؛ یعنی ممکن است مسلمان در جهاد ابتدایی جان خود را از دست دهد تا دیگران از کفر و شرک نجات یابند. چه ابزاری بالاتر از این عمل می‌تواند باشد؟

• اخبار کوتاه ایــــران

• دریافت هزینه نسخه‌پیچی الکترونیک داروخانه‌ها از مردم تخلف است؛ مدیرعامل تامین اجتماعی: دریافت هرگونه هزینه‌ای از بیمار برای نسخه‌پیچی الکترونیک در داروخانه‌ها غیرقانونی است. مصوبه شورای عالی بیمه به داروخانه‌ها ابلاغ شده و از ۹ مرداد بابت هر نسخه الکترونیک ۴ هزار تومان به داروخانه‌ها پرداخت می‌شود.

• برای واکنش‌های سخت به هر دشمنی کاملاً آماده‌ایم؛

فرمانده کل سپاه پاسداران: دشمنان ما باید بدانند زمان این مسئله گذشته که بتوانند در نقطه‌ای منافع یا نیروهای ما را تهدید کنند اما با عکس‌العملی مواجه نشوند. صهیونیست‌ها متوجه پیامدهای خطرناک حرف‌هایی که می‌زنند باشند. در سیاست‌ها و راهبردهای دفاعی ما هیچ‌گونه عملی، از هیچ دشمنی، در هیچ نقطه‌ای با هیچ مقیاسی نیست که قابل تحمل باشد و ما را وادار به واکنش‌های سرسختانه و قاطعانه نکند.

• شهریه مدارس غیردولتی ابلاغ شد؛ رئیس سازمان مدارس و مراکز غیردولتی: شهریه بیش از ۱۵ هزار مدرسه و پیش‌دستانی غیردولتی در سامانه آموزش و پرورش قرار گرفت. خانواده‌ها می‌توانند با مراجعه به سامانه mosharekatha.ir شهریه هر مدرسه مطلع شوند.

• انتهایم باند ۱۰۴ نفره اعمال نفوذ و کارچاق‌کنی در پرونده‌های ثبتی تهران؛ رئیس مرکز حفاظت و اطلاعات قوه قضاییه: این باند با اخذ رشوه اقدام به اعمال نفوذ و کارچاق‌کنی در پرونده‌های ثبتی می‌کردند. در جریان برخورد با این باند، ۲۳ کارمند سازمان ثبت اسناد و املاک کشتور، ۷۰ وکیل و ۹ کارچاق‌کن تحت تعقیب قضایی قرار گرفته‌اند.

• ورود آتش‌نشنان زن از اواخر پاییز؛ مدیر عامل سازمان آتش‌نشانی: به دلیل کرونا، آزمون کتبی آتش‌نشنان زن سه ماه به تعویق افتاد. بعد از آن هم آزمون علمی و سایر موارد انجام می‌شود. فکر می‌کنم که تا اواخر پاییز سال جاری، آتش‌نشنان زن وارد شهرداری شوند.

• کمک ۱۱ میلیاردی بنیاد مستضعفان برای درمان کرونا و معیشت اقشار ضعیف؛ فتاح رئیس بنیاد مستضعفان: به‌دنبال فرمایش اخیررهمبر انقلاب، بنیاد مستضعفان ۵۰ میلیارد تومان کمک بلاعوض به مددجویان تحت پوشش کمیته امداد و ۲۵ میلیارد تومان هم به خانواده معلولان تحت پوشش بهزیستی برای تامین تجهیزات و داروهای کرونا اختصاص داد. هم‌چنین ۲۰ میلیارد تومان برای توزیع بسته‌های معیشتی و ۱۵ میلیارد تومان برای تامین دستگاه‌های اسکن‌سوز تخصصی داده شد.

• دادستان کل کشور تهدید به تعقیب قضائی بانک‌ها کرد؛‌حجت‌الاسلام منتظری با ارسال نامه‌ای به بانک‌های کشور ضمن هشدار در خصوص هرگونه عملیات منجر به بروز ربا در مؤسسات مالی، از تعقیب عاملان عملیات ربا در بانک‌ها خیر داد.

• دوره قرظنینه دل‌تا کرونا ۳ هفته است؛ مردانی متخصص بیماری‌های عفونی: دوره قرظنینه افراد مبتلا به ویروس کرونا با سویه دل‌تا سه هفته می‌رسد.

• آغاز توزیع داروهای کرونا در داروخانه‌های منتخب و دولتی؛ مدیرکل امور دارویی سازمان غذا و دارو، با توجه به ۸ برابر شدن مصرف داروهای کرونا در چند روز اخیر، از این‌پس علاوه بر داروخانه‌های بیمارستانی و چند داروخانه خاص دولتی، همه داروخانه‌های منتخب می‌توانند داروهای کرونا را توزیع کنند.

• مجازات کسانی بازدارنده و اثرگذار باشد؛ رئیس قوه قضاییه: قضات باید بدین‌گونه که حقوق مردم را تضییع می‌کنند، مجازات بازدارنده در نظر بگیرند؛ مجازات باید اثرگذار باشد تا دوباره تکرار نشود. کسانی که حقوق مردم را زیرپا می‌گذارند و خسارات مادی و معنوی به خانواده‌ها و جامعه وارد می‌کنند، باید بدون هیچ‌گونه ملاحظه‌ای نقره‌داغ شوند.

متن پیش‌رو معرفی کتاب (من وحی الغدیر)

است که حاصل چند سخنرانی آیت‌الله شیخ محمد یعقوبی در طی سال‌های ۲۰۰۱ و ۲۰۰۲م است که در اوج اختناق رژیم بعثی در نجف اشرف و در جمع فضلا و طلاب حوزه این شهر مقدس و در خصوص غدیر و اثبات ولایت امیرالمومنین ^[ب] ایراد شده است.

بخش اول این کتاب پیرامون ضرورت امامت است و به تحلیل دو مکتب فکری متفاوت (مکتب خلافت و مکتب امامت) پرداخته و وجوه تمایز دیدگاه شیعه و اهل تسنن در خصوص جانشینی پیامبرگرامی اسلام ^[ب] را به‌طور مفصل بیان کرده است.

بخش دوم با طرح این سؤال که رسول‌خدا ^[ب] برای خلافت پس از خویش چه برنامه‌ای ریختند، آغاز شده و در پاسخ به این سؤال، به‌تفصیل به روش‌های تبلیغی و سیاسی حضرت رسول اکرم ^[ب] با هدف مهیا کردن فضای اجتماعی و زمینه‌سازی برای معرفی جانشینان پس از خود پرداخته است.

در بخش سوم تحت عنوان (خسارات‌های ناشی از زعامت و خلافت ناهلان)، به هفت

خسارت مهلک اجتماعی تصادی مقام خلافت رسول‌خدا ^[ب] توسط ناهلان و افراد نالایق اشاره شده است.

در بخشی از کتاب به تلاش‌های رسول‌خدا ^[ب] در نهادینه ساختن منصب امامت پس‌از خویش اشاره شده است. نویسنده می‌نویسد: آیا می‌توان مدعی شد که پیامبراکرم ^[ب] نسبت به آینده امت خویش و امر آن بی‌تفاوت بوده؛ به‌گونه‌ای که آنان را به حال خود رها کرده تا خود با سرنوشت خویش مواجه شوند؛ حتی اگر به نابودی امت اسلام منتهی شود و رنج‌ها و زحمت‌ا ایشان بر باد

معرفی کتاب

پرتوی از غدیر

رود؟ روشن است که چنین اقدامی حتی از سوی ساده‌ترین مردم نیز صورت نمی‌پذیرد .

هم‌چنین نویسنده با اشاره به تلاش دشمنان

برای خاموش ساختن نور اسلام نوشته است:

در خارج از شهر مدینه نیز افرادی بودند که

همواره در کمین استرم بوده و برای پایان

بخشیدن به اسلام ترغندها و حیل‌های

مختلفی را به‌کار بستند. تا بدان‌جا که اقدام

به شکنجه و قتل صحابه پیامبر ^[ب] نموده

و پس از آن، محاصره اقتصادی و اجتماعی

حضرت و یارانشان را در شعب ابی‌طالب دنبال

نموده و پس از آن برای قتل ایشان توطئه کردند

که به مهاجرت ایشان به مدینه و خوابیدن امام

علی ^[ب] در بستر ایشان انجامید. پس از ناکامی

در این سه حوزه، ارتش‌های فراوانی برای نبرد با

پیامبر ^[ب] آماده ساخته و به جنگ حضرت

آمدند که همگی بی‌نتیجه ماند و بالعکس

طرح‌های

متعدد ترور پیامبر ^[ب] نیز، از دیگر اقدامات

خصمانه معرفی نموده است. حال آنکه در چنان

توطئه سران بنی‌عمر و نیز طرح ترور ایشان در

مسیر غزه تبوک که با رم دادن شتر حضرت

و با هدف پرت کردن ایشان به اعماق دره‌ها

صورت گرفت، از جمله این توطئه‌هاست .

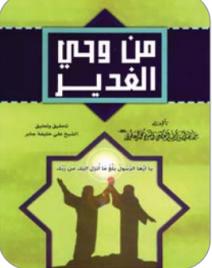
بخش پایانی و چهارم کتاب با عنوان

کنکاشی در شناخت سلسله روایان حدیث

غدیر، به بررسی سلسله روایان حدیث شریف

غدیر یعنی ۱۱۰ نفر از میان صحابه و ۸۴ نفر از

تابعین اختصاص یافته است .

از جمله ویژگی‌های مهم این کتاب این است که سخنرانی‌های مندرج در آن، در دوره اختناق و فضای خفقان حکومت بعث عراق و در سال‌های پایان عمر این رژیم – که به اوج قساوت و دزدنگی رسیده بود – طرح شده و با این حال در آنها بارها به اثبات و ضرورت حکومت فقه‌ا اشاره شده و آن را امتداد مسیر ولایت معرفی نموده است. حال آنکه در چنان فضای پراختناقی در نجف سخن گفتن از حکومت مبتنی بر ولایت فقیهان، از دو جهت بسیار خطرناک بود.

نخست آنکه این مدل از نظام سیاسی،

درست در مقابل تفکر نظام بعثی حاکم در

عراق بود و بسیاری از شیعیان عراق – به‌عنوان

اکثریت مردم این کشور – از آن استقبال

می‌کردند و چنین چیزی به هیچ‌عنوان

خوشایند حکومت سفاک بعثی عراق نبود.

دوم آن‌که طرح چنین نظام سیاسی‌ای در

درجه نخست، به‌معنای به چالش کشیدن و

طرد دیگر نظام‌های سیاسی و طاغوت‌خواند

آن‌ها و ضرورت از میان برداشتن آن‌ها بود که

به‌طور طبیعی، حکومت بعث عراق، مصداق

باز چنین حکومت‌هایی بود.

پرس و جو

اخلاق ناپسند
مانع درک حقایق

آیت‌الله شیخ عباس ایزدی ^{رحمته}

علم اخلاق در نظر اهل معرفت اهمیت زیادی دارد و در نزد عرفا، یکی ازمواع بزرگ که انسان را از درک حقایق بازمی‌دارد، اخلاق ناپسند است. صفاتی چون: خودپرستی، حرص وطمع و توجه زیاد به دنیا، علاقه به مال، مقام و شهرت، حسادت و خودخواهی، پرده‌ای روی قلب قرار می‌دهند و مانع رسیدن به حقایق جهان هستی می‌شوند؛ حتی اگر با برهان، وجود خدا و قیامت را بپذیریم، اخلاق سوء ما، مانع درک درست این حقیقت می‌شود. بدین جهت است که حقایق برای انسانی که دچار حب دنیا شده، به‌خوبی روشن نمی‌شود و یا شخص خودخواه نمی‌تواند خداشناس باشد؛ چراکه حب نفس، حجاب بین او و خداوند است. اینجاست که حافظ می‌گوید: «تو خود حجاب خودی حافظ ازمیان برخیز».

پیامبراکرم ^{صلی} می‌فرماید: لولا أنَّ الشَّياطينَ يَحُمومونَ علی قلوبِ بنی آدمَ لَنظَرُوا إلی مَلَكوتِ السَّمَاواتِ و الأرضِ؛ اگر شیطان‌ها گرد قلب آدمی نمی‌گشتند، انسان‌ها می‌توانستند، به حقایق قلب عالم نظر کنند و به باطن آسمان‌ها و زمین برسند؛ همان مقامی که ابراهیم ^{علیه} به آن رسید.

وخداوند درپاره او می‌فرماید:

﴿ وَ كَذَلِكِ نَرِي اِبْرَاهِيْمَ مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ و الْأَرْضِ و لِيَكُونِ مِنَ الْمُوقِنِينَ ۝۱۰ و ما این چنین حقایق و باطن آسمان‌ها و زمین را به ابراهیم نشان دادیم تا به مقام اهل یقین برسد.

مطابق حدیث پیامبراکرم ^{صلی} آنچه که مانع رسیدن به حقایق است، احاطه و گردش شیاطین و وسوسه‌های آنها به دور قلب انسان است و طبیعتی است که به‌سبب اخلاق بد انسان و نقطه‌ضعف‌های اوست که زمینه نفوذ و رخنه شیطان فراهم می‌شود و در نتیجه، او نمی‌تواند به حقیقت برسد.

• نفوذ شیطان مانع درک حقیقت

قرآن می‌فرماید: ﴿ إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا ۝۱۰؛ شیطان آنها را به‌سبب آنچه خود کسب کردند، به لغزش انداخت. براساس این آیه، علت آنکه در جنگ احد، برخی از مسلمانان گریختند، اعمال خود آنان بود؛ زیرا ارتکاب هرگناهی، راه را برای گناه دیگر باز می‌کند و سبب می‌شود که شیطان انسان را به گناهی دیگر بکشاند. اساس گناه، پیروی از هوای نفس است و اگر هوای نفس به معصیتی توجه کرد، به ماندن و نظیر آن هم تمایل پیدا می‌کند. فراریان جنگ احد نیز، به‌دلیل آنکه پاره‌ای از گناهان را قبلاً مرتکب شده بودند، بعید نیست که دچار گناهیانی از قبیل ضعف ایمان، نفاق و… بودند.

بزرگان فرموده‌اند: قلب انسان به‌منزله آئینه‌ای صیقل یافته و صاف است که اخلاق بد، بر روی آن زنگاری پدید می‌آورد و مانع از نقش بستن حقایق برآن می‌شود.راه علاج چنین قلبی تزکیه و تطهیر نفس است.

بنابراین همان‌طور که جسم انسان، سلامتی، مرض، لذت و رنج دارد، روح انسان نیز، با خلاق زبینه، از سلامتی برخوردار می‌شود و از نعمت‌ها و خوشی دنیا بهره می‌گیرد و با اخلاق بد، بیمار و دچار رنج و مشقت در دنیا و آخرت می‌شود.

اخلاق ایزدی (گفتار اخلاقی- عرفانی) ص ۵۲

- منابع**

- جامع‌السمعات، چاپ بیروت، ج، ص ۴۳
- انعام / ۷۵.

۱. آل عمران / ۱۵۵.

مسئول واحد خواهران مرکز قرآن و حدیث حرم کریمه اهل بیت ^{علیهم} خیر داد
ثبت‌نام بیش از هزار خواهر
در دوره‌های تابستانه مرکز قرآن و حدیث
مسئول واحد‌خواهران مرکزقرآن و حدیث حرم کریمه اهل بیت ^{علیهم}، از ثبت‌نام بیش از هزار نفر از خواهران در دوره‌های تابستانه مرکز قرآن و حدیث خبرداد و اظهار کرد: در مردادماه نخستین دوره تربیت داور حسن حفظ، در مرکز قرآن و حدیث به‌صورت مشترک برای خواهران و برادران برگزار شد.

به گزارش خیرگزاری حوزه، خانم زهراسادات مؤذن، با اشاره به برگزاری نخستین دوره تربیت داور حسن حفظ، در مرکز قرآن و حدیث به‌صورت مشترک برای خواهران و برادران، اظهار داشت: این دوره در سه جمعه متوالی با تدریس حجت‌الاسلام والمسلمین نصراللهی از حافظان و داوران موفق بین‌المللی قرآن کریم کشور، در مرکز قرآن و حدیث کریمه اهل بیت ^{علیهم} برگزار شد.

وی از حضور ۲۶ نفر از اساتید خواهر و برادر حافظ کل قرآن کریم در این دوره خبر داد و افزود: به پذیرفته‌شدگان در این دوره، گواهی معتبر کشوری دارالقرآن الکریم سازمان تبلیغات در رشته دآوری حسن حفظ اعطا خواهد شد.

مسئول واحد خواهران مرکز قرآن و حدیث با اشاره به استقبال خوب بانوان از دوره‌های تابستانه مرکز قرآن و حدیث، گفت: هزار و ۱۱۷ نفر در دوره‌های تابستانه مرکز قرآن و حدیث خواهران شرکت کرده‌اند که از این تعداد، ۱۶۴ نفر نونهال(۶ تا ۸ سال)، ۱۶۵ نفر کودک(۹ تا ۱۲ سال)، ۲۰۵ نفر نوجوان (۱۳ تا ۱۸ سال) و ۵۸۳ نفر جوان و بزرگسال بالای ۱۸ سال هستند.

مؤذن هم چنین از تشکیل دوره‌های مهارت زندگی برای کودکان و نوجوانان در کنار دوره‌های حفظ و قرائت قرآن کریم خبرداد.

وی هم چنین از برگزاری دو آزمون شبیه‌سازی اعطای مدرک سازمان تبلیغات در تاریخ ۱۴ و ۲۱ مرداد خبر داد و اضافه کرد: هدف از برگزاری این آزمون، آشنایی هر چه بیشتر متقاضیان شرکت در آزمون سازمان تبلیغات با فضای آزمون و شیوه دآوری آن است.

مسئول واحد خواهران مرکز قرآن و حدیث کریمه اهل بیت ^{علیهم} ادامه داد: به افرادی که در این دو آزمون حد نصاب قبولی کسب کنند، از سوی مرکز قرآن و حدیث گواهینامه پایان دوره اعطا خواهد شد.

• سؤال

چرا امام حسین ^{علیه} و یارانش پس از تحریم آب، چاهی حفر نکردند تا آب مورد نیازشان را تأمین کنند؟ مگر سرزمین کربلا یک سرزمین جلگه‌ای نیست؟ مگر در چنین سرزمینی با حفر چند متر نمی‌توان به آب رسید؟! به‌خصوص اینکه این سرزمین در نزدیک نهری پر از آب بوده است. پس اگر تلاش می‌کردند با کمبود آب مواجه نمی‌شدند.

• پاسخ

بی‌شک تلاش‌های فراوانی از سوی امام حسین ^{علیه} و یاران باوفای ایشان با هدف تهیه آب برای خیمه‌گاه و سپاهیان انجام شد که در اینجا به برخی از آن‌ها اشاره می‌شود.

۱. گذنن چاه

هرچند بنابر آنچه از ابن‌اعثم و ابن‌شهر آشوب نقل شده است، امام حسین ^{علیه} به سمت خیمه زنان رفت و در جهت قیله نوزده قدم برداشت. سپس شروع به کندن زمین کرد. چشمه‌ای ظاهر شد که آبی گوارا داشت. امام ^{علیه}، یاران و اصحاب را امر کرد تا از این آب بنوشند و مشک‌ها را پر کنند؛ ولی آن‌گونه‌که از ظاهر امر پیداست، این امر بیشتر به معجزه و متحانی شبیه است که هدف از آن تقویت باور یاران بوده است؛ زیرا قبل از اینکه سخن از کندن چاه و رسیدن به آب باشد؛ سخن از جوشش چشمه‌ای از دل زمین است، آن هم با آبی گوارا! در همین نقل آمده است که پس از نوشیدن آب و پر کردن مشک‌ها این چشمه خشکیده و پنهان شد.

و شاید آنچه در مورد شب عاشورا نقل شده مربوط به همین چشمه آب بوده است که، امام حسین ^{علیه} رو به یاران کرد و فرمود: «فَوُؤِمُوا فَاشْرَبُوا مِنْ الْمَاءِ یَکُنْ آخِرَ زَادِکُمْ، وَ تَوَضَّأُوا وَ اغْتَسَلُوا وَ اغْسِلُوا یُثَابِکُمْ لَیْکُونْ اَکْفَانِکُمْ؛ برخیزید و آب بنوشید که این آخرین توشه شماست و وضو گرفته و غسل کنید و لباس‌های خود را بشویید تا کفن‌های شما باشد». با دقت در سخن امام حسین ^{علیه} درمی‌یابید که ایشان، یاران را به آب قابل نوشیدن امر کرده‌که با «الف و لام عهد» مورد اشاره امام ^{علیه} واقع شده است (فاشربوا من الماء). در دنباله همین عبارت، می‌فرماید: (یکن آخر زادکم) یعنی آبی که برای نوشیدن است آخرین جرعه‌های آن را بنوشید. و پس از این، امر شده که غسل کرده و لباس‌هایتان را بشوئید. اقا این شبهه که کربلا سرزمینی جلگه‌ای می‌باشد و با حفر چند متر به آب می‌رسد نادرست است؛ چراکه با توجه به علم زمین‌شناسی همه جلگه‌ها سرسبز و آبخیز نیستند؛ بلکه برخی از جلگه‌ها آب و هوایی گرم و خشک دارند که به آن‌ها دشت می‌گویند. امروزه جلگه‌ها و دشت‌های جنوب و جنوب باختری ایران در نواحی خوزستان از این قسم می‌باشند؛ ولی با وجود داشتن آب و هوایی گرم و خشک، به‌علت عبور رودخانه‌های پرآب و دائمی؛ از امکانات زیستی، کشاورزی و اقتصادی نسبتاً مساعدی برخوردارند. بنابراین، جلگه‌ای بودن یک سرزمین با داشتن آب و هوایی گرم و خشک منافاتی ندارد. کربلا نیز از این قسم سرزمین‌هاست.

علاوه بر این، یکی از نام‌های سرزمین کربلا، طَفّ می‌باشد. امام حسین ^{علیه} در سخنی می‌فرمایند: «قال جدی رسول‌الله ^{صلی}، ولدی حسین یقتل بطفّ کربلا غربیاً و حیداً عطشاناً ...» هم چنین در احادیث دیگری سرزمین کربلا با نام طَفّ خوانده شده است.

در کتب لغت در تبیین معنای واژه طَفّ عباراتی آمده است مثل: «الشَّاطِئُ، کناره یا ساحل»، «المِکَانُ المَرْتَفِعُ؛ مکان بلند» «طَفَّتْ بفلان موضع کذا، أی رَعَفَتْهٖ لَیْه؛ ...» یعنی ترفیع دادم فلانی را به فلان مقام) . پس طَفّ می‌تواند به معنای کناره، ساحل یا مکان مرتفع باشد. اگر به سرزمین کربلا هم «طَفّ» گفته می‌شود، به‌خاطر اینست که از یک سو در کنار شریعه واقع شده و از سوی دیگر تمام سطح آن با وضعی از آن مرتفع می‌باشد، چنانکه از عبارت تاج‌العروس فی من جواهرالقاموس این معنا به ذهن می‌رسد. «طَفَّ الفُرَات؛ ما اَرْتَفَع منهُ من الجانب».

پس در صورتی که وجه تسمیهٔ کربلا به طَفّ به‌خاطر ارتفاع آن از سطح آب باشد، ممکن نیست با کندن چند متر به آب رسید. علاوه بر این، خیام اهل بیت ^{علیهم} نیز در مکانی بوده که از سطح قتلگاه مرتفع‌تر است. و در صورتی که وجه تسمیهٔ کربلا به طَفّ به‌خاطر ساحلی بودن آن باشد، نزدیک بودن نهر قلمقه که انشعاب کوچکی از فرات است تأثیر چندانی بر این وضعیت ندارد.

نتیجه اینکه، بر فرض کندن چاه، رسیدن به آب، قطعی و آسان نبوده است. چنانکه یاران امام حسین ^{علیه} خندقی را پشت خیمه‌ها کنده و داخل آن را پر از هیزم کردند، تا در صورت حمله دشمن ـ خندق و آتش آن، مانع دشمن شود. اقا کسی نقل نکرده که با حفر این خندق آبی جاری شده باشد. اگر زمین کربلا، جلگه‌ای و آبخیز بوده است ـ آن‌طور که اشکال‌کنندگان توصیف می‌کنند ـ باید آب، گودی خندق را فرا می‌گرفت و دیگر امکان جمع هیزم و آتش افروختن نبود.
باین‌حال، بنابر فرض اینکه: آن‌ها چاهی حفر کردند و به آب هم دست یافتند، آیا آبی که تهیه کرده بودند قابل شرب بوده است؟ با توجه به اینکه در چند کیلومتری کربلا دریاچه نمکی عظیم قرار گرفته است، بعید است آب آن چاه قابل شرب باشد. «بحیره‌الملح» که در نزدیکی کربلاست سبب شده تا منابع آبی آن منطقه را شور کند و نوشیدن آب شور مفید نیست و منفعتی جز تشنگی مضاعف ندارد؛ لذا، اگر یاران امام حسین ^{علیه} از طریق چاه به آب دست یافتند ـ به‌دلیل شور یا تلخ بودن،

کتاب «بررسی فقهی و حقوقی عقد قمار» ،

نوشته رضا پورمحمدی، به‌همت مؤسسه بوستان کتاب در ۲۱۶ صفحه منتشر شد.

به گزارش روابط عمومی مؤسسه بوستان کتاب، کتاب «بررسی فقهی و حقوقی عقد قمار»، نوشته رضا پورمحمدی به‌همت مؤسسه بوستان کتاب در ۲۱۶ صفحه منتشر شد.

یکی از موانع تولید و اشتغال استفاده از منابع مالی در قمار به‌مثابه یک فعالیت غیرمولد اقتصادی است؛ در بسیاری از کشورها متولیان امور سیاسی و اقتصادی در کنار اتخاذ روش‌های غیر سربکوبگرانه، از قانون به‌منابه ابزاری برای مبارزه با این پدیده ضد اقتصادی و ضد اجتماعی استفاده کرده و قوانین مدنی و کیفری متعددی برای مقابله

عطش در کربلا

افسانه‌پردازی یا واقعیت تاریخی؟

مسئله‌ایست غم‌انگیز؛ اما برای شهدای کربلا مسئله مهم در آن زمان، مبارزه با ظلم و ستم بوده است که با لب عطشان هم محقق می‌شد.

بُد تشنه عدالت و آزادی بشر

آن العطش که از دل پرسوز می‌کشید
منبع: تلخیص از ال‌دری، حسین، مسئله عطش در کربلا / پایگاه اینترنتی: makarem.ir

تلخیص مجدد و تنظیم: علیرضا مکتب‌دار

• پی‌نوشت‌ها

- مناقب آل ائب‌طالب ^{علیهم}، ابن‌شهر آشوب مازندرانی، محمدبن علی، ج۴، ص۵، فصل فی معجزاته، مدینه معجز الائمة الائمة الائمة عشر و دلائل الحج علی‌البشر، سیدهاشم بحرانی، ج۳، ص۴۹۴، الثامن والاربعون علمه - ^{علیه} - بموضع الماء.
- الفتوح، الکوفی، ابومحمد احمدبن اعثم، تحقیق: شیری، علی، بیروت، دارالانصواء، ۱۴۱۱قمری / ۱۹۹۱ میلادی، الطبعة: الأولى، ص۵، ص ۸۹ به بعد؛ بحارالانوار، مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، محقق / مصحح: جمعی از محققان، دار احیاء التراث العربی، بیروت، ۱۴۳ قمری، چاپ دوم، ج ۴۴، ص ۳۷.
- بحارالانوار، مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، محقق / مصحح جمعی از محققان، ج ۴۴، ص ۳۱۷، باب ۳۷ ما جری علیه بعد یبعة الناس لیزید بن معاویه الی شهادة صلوات الله علیه و لعنة‌الله علی ظالمیه و قاتلیه والراضین بقتله و الموارثین علیه.
- ژئوتوریسم خوزستان، مریم‌السادات میرکامطیان، ص۸.
- عاشورا یرشوها، انگیزه‌ها، رویدادها، پیامدها، ناصر مکارم شیرازی، تهیه و تنظیم جمعی از فضلا، ص۳۹۵، ۶۳.
- ابن‌عباس می‌گوید: «ما کنا نشک اهل البیت و هم متوافرون ان الحسین بن علی ^{علیه} یقتل بالطفّ، ما اهل‌بیت ^{علیهم} همگی تردیدی نداشتیم که امام حسین ^{علیه} در سرزمین طَفّ به شهادت خواهد رسید» (مقتل الحسین ^{علیه}، موفق‌بن احمد خوارزمی، ج۱، ص ۲۳۳ الفصل الثامن فی اخبار رسول‌الله ^{صلی} عن الحسین و احواله.
- تهدیب‌اللفظ، ازهری، محمدبن احمد، ج۳، ص ۱۶، طفّ ....
- المحیط فی اللغة، صاحب‌بن عباد، اسماعیل‌بن عباد، محقق / مصحح: آل‌یاسین، محمد حسن، ج ۹، ص ۱۳۶، طفّ ....
- معجم المقاییس اللغة، ابن‌فارس، احمدبن فارس، محقق / مصحح: هارون، عبدالسلام محمد، مکتب ج ۳، ص ۴۰۵، طفّ ....
- تاج‌العروس من جواهرالقاموس، حسینی زبیدی، محمد مرتضی، محقق / مصحح: علی، هلالی و سیری، علی، ج ۱۲، ص ۳۵۵ (طَفّ) ....
- الأمالی، ابن‌بابویه، محمدبن علی، ص ۱۵۶، المجلس الثلاثون؛ بحارالانوار، مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، محقق / مصحح جمعی از محققان، ج ۴۴، ص ۳۱۶، باب ۳۷
- الأمالی، ابن‌بابویه، محمدبن علی، ص ۱۵۶، المجلس الثلاثون؛ بحارالانوار، مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی، محقق / مصحح جمعی از محققان، ج ۴۴، ص ۳۱۶، باب ۳۷
- وقعة الطّفّ، ابومخنف کوفی، لوطن حبیبی، محقق / مصحح: یوسفی غروی، محمدهادی، ص ۱۹۱، [منع الامام و اصحابه عن الماء].
- تاریخ الأمم والملوک (تاریخ طبری)، ابوجعفر محمدبن جریر الطبری، تحقیق محمد ابوالفضل ابراهیم، ج۵، ص ۴۱۲، مقتل‌الحسین ^{علیه}.

مباحث مختلفی مانند «عقد قمار با رهان همراه با آلات معذّه»، «عقد قمار با آلات معذّه بدون رهان»، «عقد قمار بدون آلات معذّه همراه با رهان»، «عقد قمار بدون آلات معذّه و رهان» و «فروع قمار» مورد بررسی قرار گرفته است.

بخش سوم این کتاب نیز شامل سرفصل هایی هم‌چون «فلسفه جرم‌انگاری»، «تجاهر به قماربازی»، «خریدن و حمل کردن و نگهداری آلات مخصوص قمار» و «مسئولیت مدنی در جرم قمار» است.

علاقمندان با خرید اینترنتی این کتاب از طریق نشانی اینترنتی مؤسسه بوستان کتاب، به آدرس www.bustaneketab.com می‌توانند از تخفیف ۲۰ درصدی اثر مذکور بهره‌مند شوند.

مورد تبیین قرار داده است.

هم چنین، در بخش دوم این کتاب نیز،

معرفی کتاب

بررسی فقهی و حقوقی عقد قمار

با آن پیش‌بینی کرده‌اند.

در فقه و حقوق اسلامی نیز، مقررات ویژه‌ای در این زمینه وجود دارد که نشان‌دهنده توجه

به پیامدهای تخریب‌گر شیوع این پدیده است.

اثربیش‌روجه تبیین ماهیت فقهی و حقوقی قمار می‌پردازد و نشان می‌دهد، چگونه تعریف ما‌از ماهیت قمار، براسنتباط احکام و قوانین مرتبط با آن تأثیرگذار است؛ هم‌چنین این اثر، ادله فقهی تحریم قمار را مطالعه و بازنگری می‌کند.

مسأله اصلی این بود که اکثریت قریب به‌اتفاق مردم حتی تا زمان انقلاب کمونیستی در روستاها و در جوامع بسته روستایی زندگی می‌کردند. آنچه این جریان را تشدید می‌کرد، خودکفایی و خودبستگی مناطق روستایی بود. اولاً راه‌های مواصلاتی چندانی وجود نداشت و ثانیاً در فصل سرما و یخبندان که در گذشته بسیار سخت و طولانی بود، ارتباط روستاها با شهر و پایتخت عملاً قطع می‌شد. در نتیجه نسبت به حوایج اولیه نوعی خودکفایی وجود داشت؛ مضافاً آنکه آنان افرادی بسیار سخت‌کوش و قانع بودند. صرفه‌جویی و قناعت آن‌ها و تلاش بی‌وقفه‌شان جهت انطباق با شرایط و موقعیت، عامل مهمی در این خوکفایی بود. کمتر مردمی همچون مردم این سرزمین تا بدین حد قانع و پرتلاش هستند. کم و بیش مانند «طوارق» که در جنوب کشورهای شمال افریقا و نیز در کشور مالی زندگی می‌کنند، می‌باشند. در اینجا سرما و مناطق کوهستانی و در آنجا گرما و صحرای خشک، آن‌ها را به افرادی قانع و سخت‌جان تبدیل کرده است.

اما محیط‌های شهری هم در مقایسه با شهرها و پایتخت‌های موجود در منطقه، چندان باز نبود. در این مورد علت به مناطق مرزی موجود در قلمروی همسایگان، بازمی‌گشت. همسایگان افغانستان عبارتند از سه کشور آسیای مرکزی؛ یعنی ازبکستان، تاجیکستان و ترکمنستان، ایران، پاکستان و چین. کشورهای آسیای مرکزی چه در دوره تزارها و چه در دوره کمونیست‌ها، عملاً جوامعی به‌شدت امنیتی و بسته بودند. چین هم این چنین بود. مضافاً که مرز مشترک با چین باریکه‌ای است کوچک که در ارتفاعات صعب‌العبور قرار دارد؛ اما داستان در مورد ایران و پاکستان این بود که مناطق مرزی این دو کشور با افغانستان از جمله بسته‌ترین مناطق این دو کشور محسوب می‌شدند. البته این سخن در مورد پاکستان به‌مراتب صحیح‌تر است. در نتیجه امکان چندانی جهت آشنایی با دنیای جدید وجود نداشت. اگرچه ادبیات دینی و غیردینی ایران و هم چنین نظام آموزشی طلبگی موجود در ایران، از دهه چهل سال‌شمار شمسی، نفوذ قابل توجه و فزاینده‌ای در افغانستان و خاصه در بین هزاره‌ها داشت.

در اواخر دوران ظاهرشاه گشایش‌هایی ایجاد می‌شود که با آمدن داوود تشدید شد. در همین ایام است که تعداد قابل توجهی از دانشجویان به شوروی می‌روند و اندیشه‌های کمونیستی در بین جوانان و در جوامع شهری جای باز می‌کند؛ اما این جریان فکری به تحرک فکری و فلسفی از «درون درآمده» ای نمی‌انجامد. برای نمونه نفوذ اندیشه‌های سوسیالیستی و کمونیستی در ایران بعداز جنگ جهانی دوم، به تحرک فکری و دینی و حتی فرهنگی و اجتماعی می‌انجامد. بدین معنی که شاهد کتاب‌های مختلفی در نقد ماتریالیسم و کمونیسم هستیم و البته در کنار آن، اقدامات مختلفی صورت می‌گیرد. عملاً جامعه و متن جامعه با واقعیت‌های جدید درگیر می‌شود و واکنش از «درون برآمده»ای از خود نشان می‌دهد. چنین جریان‌هایی در افغانستان اتفاق نمی‌افتد. بالاخره حزب کمونیست با کودتایی خوئین قدرت را به‌دست می‌گیرد. کشوری عمیقاً سنتی و با حاکمیتی سوسیالیستی که صرفاً با پشتیبانی شوروی‌ها می‌توانست، بماند و ادامه یابد. طبیعی است که جامعه در برابر آن بایستد و مقاومت کند. سرکوب رژیم مقاومت را تشدید می‌کند و در نهایت به مداخله نظامی شوروی‌ها منجر می‌شود.

این جریان عملاً به تشدید و تقویت هویت‌های قومی می‌انجامد و در نهایت به‌گونه‌ای غیرمستقیم و ناخواسته گسل‌های قومی و مذهبی را قوی‌تر و عمیق‌تر می‌کند. این نیز پدیده‌ای استثنائی است. مقاومت در برابر استعمار و یا آنچه را جامعه نمی‌پسندید در جهان سوم، عملاً به افزایش انسجام و وحدت مالی کمک می‌کرد و در اینجا چنین نبود و عملاً وحدت ملی را تضعیف کرد. اگرچه دشمن مشترکی که حزب کمونیست و شوروی‌ها باشند، وجود داشت؛ اما مقاومت در درون ساختارهای قومی و مذهبی تجلی می‌یافت. تجربه مشترکی در گذشته وجود نداشت که بر اساس آن در این مقاومت ملی، همگان برخیزند و در زیر یک پرچم درآیند. برای نمونه در جریان جنگ تحمیلی بخش‌های مختلف جامعه ایران در زیر پرچم واحدی قرار داشتند؛ اما در افغانستان عملاً چنین نبود و با توجه به زمینه‌های تاریخی، نمی‌توانست چنین باشد.

نکته دیگر این است که در جریان یک مقاومت مسلحانه تمام‌عیار عملاً هویت‌های موجود از جمله هویت قومی تقویت می‌شود. این درست است که اعتقادات دینی مردم آن‌ها را به مقاومت وامی‌داشت؛ اما این اعتقادات پیوند عمیقی با مسائل هویتی داشت و گویی هر قومی در معنای دقیق خود، «اسلام خاص» خود را داشت.

چنانکه گفتیم اگر افغانستان قبل از بر سرکار آمدن کمونیست‌ها، از لاک جامعه بسته خود بیرون آمده بود و ارتباط بین افراد، اقوام و قبائل روان‌تر و گسترده‌تر شده بود، این مقاومت می‌توانست به انسجام و وحدت ملی کمک کند. مضافاً چنانکه خواهیم گفت، کمک‌های مالی و تسلیحاتی دیگران و به‌ویژه عربستان و برخی از شیخ‌نشین‌ها به‌گونه‌ای بود که به تقویت بنیادهایی که به بسته شدن جامعه می‌انجامید، یاری می‌رساند و اصولاً کمک‌کنندگان چنین می‌خواستند. آن‌ها خواهان هرچه بسته‌تر شدن جامعه مورد کمک هستند و هنوز هم داستان این‌گونه است و این، یکی از دلایل مخالفت آنان با اخوان‌المسلمین است. گویی همه عوامل دست به دست هم داده بود تا افغانستان تاریخ جدید را به‌گونه‌ای کاملاً متفاوت و استثنایی تجربه کند و پیوسته گذشته‌گراتر و سنتی‌تر و قوم‌گراتر شود.

• **افغانستان در صحنهٔ برون‌مرزی**

تا قبل از کودتای کمونیستی و دخالت نظامی شوروی، افغانستان واجد اهمیت خاصی در صحنه منطقه‌ای و بین‌المللی نبود. کشوری بدون ساحل و بدون منابع طبیعی سرشار؛ البته منابع طبیعی این کشور کم نیست؛ ولی مسأله اینجا بود که باتوجه به تکنولوژی‌های استخراجی و راه‌های مواصلاتی تا قبل از دهه هشتاد، بهره‌برداری از آن‌ها چندان مقرون به‌صرفه نبود؛ البته این هم بود که انگلیسی‌ها دوبرار از آن‌ها شکست سختی خورده بودند و لذا کمتر کشوری مایل بود که روابط و حتی تعاملات فرهنگی خود را با آن گسترش دهد. اگرچه از دهه ۶۰ به بعد، شوروی‌ها کوشیدند روابط فرهنگی و دانشگاهی را توسعه دهند.

قطعه عطف، قدرت یافتن حزب کمونیست و آمدن روس‌ها بود. گویی افغانستان از انزوا به‌دراورده شد؛ خصوصاً که در رن ایام ریگان به ریاست جمهوری انتخاب شده بود و او سیاست صریحاً خصمانه‌ای علیه شوروی داشت. اشغال افغانستان در ابتدا ترس بزرگی را موجب شد و چنین در افکار عمومی و خاصه در افکار عمومی غربی تداعی شد که کمونیست‌ها نفوذشان را پیوسته گسترش می‌دهند. در دهه هفتاد گستره نفوذ آنان و مخصوصاً با کمک کوبا در آفریقا توسعه یافت و این، نمونه دیگری از گسترش قلمرویی آن‌ها بود و اینکه آنان به‌راحتی می‌توانند پاکستان را به زانو درآورند و به آب‌های گرم دست یابند. رویایی که از زمان پطر کبیر پیوسته در فکر و ذهن روس‌ها وجود داشت و گذشته از تمامی تهدیدها، این تهدیدی بود برای جریان دائمی نفت که در آن ایام حساسیت فراوانی داشت و همه درباره آن صحبت می‌کردند. هنوز داستان شوک و تحريم نفتی ۱۹۷۳ و ضرورت استمرار جریان نفت در اذهان وجود داشت و احتمال اختلال در آن موجب نگرانی بود. مدتی بعد

تحولات افغانستان و موقعیت طالبان

نوشتاری از حجت‌الاسلام والمسلمین محمد مسجدجامعی

با پیشروی طالبان در افغانستان و توجه رسانه‌ها و افکار عمومی به این مسأله

پرداختن به ریشه‌ها و شکل‌گیری و تحولات این کشور و این گروه لازم می‌نمود. دفتر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری

در دانشگاه علوم پزشکی کاشان، در تاریخ ۱۴۰۰/۴/۲۹ جلسه‌ای وینباری با موضوع «تحولات اخیر افغانستان و پیشروی طالبان»، برگزار کرد.

نوشتار زیر خلاصه‌ای از سخنرانی حجت‌الاسلام والمسلمین محمد مسجدجامعی در این جلسه است:

آنچه به‌گونه‌ای مستقیم و غیرمستقیم به این جریان کمک کرد، حضور انگلیسی‌ها در شبه‌قاره هند بود. آنان مدت‌ها قبل از قرن نوزدهم در هند حضور داشتند؛ اما از اوایل قرن نوزدهم، این حضور، همه‌جانبه و کامل شد و عملاً هند تحت استعمار درآمد.

در همان ایام روس‌ها می‌کوشیدند، خود را به هند نزدیک سازند. بهترین راه جهت سد کردن روس‌ها، پرداختن به افغانستان بود. در آن زمان غرب افغانستان در قلمروی ایران قرار داشت و راه نفوذ روس‌ها عملاً از منطقه افغانستان می‌گذشت. مهم این بود که این سرزمین از دست‌اندازی آن‌ها مصون بماند. حلقه ضعیف در این میان، بخش غربی افغانستان بود که در اختیار ایران دوران قاجار قرار داشت و آن‌ها نمی‌توانستند در برابر روس‌ها بایستند. با تمهیداتی شروانه ایران را مجبور کردند، از هرات عقب‌نشینی کند و آن را به‌عنوان بخشی از افغانستان، به رسمیت بشناسد و به این ترتیب این کشور در مرزهای موجود شکل گرفت.

اما نکته مهم‌تر این بود که آنان سیاست «ایران‌زدایی» و سیاست «زبان فارسی‌زدایی» را در پیش گرفتند؛ همان‌گونه که در مورد بحرین انجام دادند. این سیاست، افغانستان و نظام حاکم‌ش را هرچه بیشتر پشتون کرد که البته به‌مور زمان تشدید شد. سیاستی که حتی در دوران حکومت چهل‌ساله ظاهرشاه هم ادامه یافت، علی‌رغم آنکه رابطه او و ایران آن دوران، رابطه خوب و گرمی بود.

سیاست «زبان فارسی‌زدایی» هم مکمل سیاست «ایران‌زدایی» بود و هم بدین وسیله تاجیک‌ها به حاشیه رانده می‌شدند. آن‌ها درصد بزرگی از جمعیت را تشکیل می‌دادند و هم‌مذهب پشتون‌ها یعنی «حنفی» بودند و نمی‌توانستند آنان را به‌دلائل مذهبی، به هواداری از ایران متهم سازند. این همه، به‌طور مستقیم و غیرمستقیم در خدمت پشتونیزه کردن این کشور قرارگرفت.

بدین ترتیب افغانستان شکل می‌گیرد. مشکل این بود که جریان شکل‌گیری؛ بلکه چگونگی شکل‌گیری ناسیونالیسم افغانی، خود جریانی پشتونی بود که پیوسته قوی‌تر و پرزنگ‌تر می‌شد و عملاً به بی‌اعتنایی به اقوام دیگر و حتی تبعیض نسبت بدان‌ها، منجر گردید.

این بدین معنی بود که اقوام موجود در این کشور صرفاً در «سرزمین مشترک» زندگی می‌کردند و واقعیت «دولت–ملت» در آن نه‌تنها شکل نگرفت؛ بلکه به‌دلائل مختلفی تعارض‌های قومی و مذهبی افزایش یافت. خصوصاً که پشتون‌ها تا قبل از سقوط نجیب‌الله به دیگران اجازه نمی‌دادند، به‌گونه‌ای مؤثر و متناسب با واقعیت اجتماعی و تاریخی‌شان سهمی از قدرت داشته باشند. معروف چنین است، نجیب‌الله که آخرین رئیس‌جمهور کمونیست کشورش بود و قبل از آن مدت‌ها ریاست سازمان امنیت «خاد» را به عهده داشت، مکرر می‌گفت: از اینکه در مواردی قدرت را به غیرپشتون‌ها داده، پشیمان است. حال آنکه در اندیشه کمونیستی و سوسیالیستی تفاوت‌ها و تعارض‌های قومی و زبانی و مذهبی باید از بین برود. کمونیسم آن‌ها به‌واقع «کمونیسم پشتونی» بود. احتمالاً در کمتر جایی مکتب کمونیسم تا این حد حالت بومی یافته است.

• **تاریخ جدید**

افغانستان بسیار دیر هنگام و به‌گونه‌ای استثنایی و کاملاً متفاوت تاریخ جدید را تجربه کرد و تا اواخر دوران ظاهرشاه در همان شرایط زمان‌های گذشته قرار داشت. این جریان را دلایل مختلفی است.

بحث درباره افغانستان و عمدتاً طالبان است. واقعیت این است که مسأله طالبان که هم‌اکنون مورد دغدغه خاطر افراد فراوانی قرار گرفته، در صورتی به‌خوبی روشن می‌شود که مسأله افغانستان و ویژگی‌ها و تحولاتش روشن شود. برآمدن طالبان و قدرت یافتن آن‌ها در نیمه دوم دهه نود قرن گذشته و سپس شکست آن‌ها و تحولات پس‌از آن و موقعیت امروزشان، می‌باید با توجه به عوامل مختلفی که در صحنه حضور داشته و دارند، بررسی شود. در غیر این صورت مسأله از درون درک نمی‌شود. به‌عبارت دیگر می‌باید، مطالعه‌ای ژئوپلیتیکی در مورد آن صورت گیرد؛ ژئوپلیتیک بدین معنا که عناصر مختلفی که در شکل دادن به یک واقعیت دخالت دارند، اعم از تاریخی، فرهنگی، دینی، هویتی، اجتماعی، اقتصادی، منطقه‌ای و بین‌المللی لحاظ شوند و به هریک سهم شایسته خود داده شود و خصوصاً «منطق تحولی» آن مورد مطالعه و مذاقه قرارگیرد.

باتوجه به آنچه گفته شد، مسأله را در شش محور بررسی قرار خواهیم

داد:

- شکل‌گیری افغانستان و چگونگی آن؛
- چگونه این کشور تاریخ جدید را تجربه کرده است؛
- مفهوم و اهمیت افغانستان در صحنه برون‌مرزی، اعم از منطقه‌ای و بین‌المللی؛
- پیدایش طالبان؛
- اسلام‌گرایی طالبان و ویژگی‌هایش؛
- رابطه ما و طالبان.

• **شکل‌گیری افغانستان**

افغانستان بخشی است از خراسان بزرگ و این منطقه در دوران‌های مختلف تاریخی، چه قبل و چه بعداز اسلام، عموماً بخشی از ایران بوده و خصوصاً بعداز اسلام، تاریخ، فرهنگ و تمدن بسیار شکوفایی داشته است. از این لحاظ نزدیکی فرهنگی و تمدنی ایران و افغانستان نمونه‌ای استثنایی است. ظاهرشاه در ملاقات‌هایم با وی بارها می‌گفت: کمتر دو ملتی را می‌توان یافت که این چنین که ما و شما به یکدیگر نزدیک هستیم، نزدیک باشند.

البته سرزمین افغانستان را در مقایسه با عموم مناطق خراسان بزرگ خصوصیتی است که در شکل دادن بدان تأثیر فراوانی داشته است. اکثر مناطق این کشور کوهستانی، سرد، سخت و صعب‌العبور است. این ویژگی سرزمینی، موجب شده که مردم آن سخت‌کوش، پرتلاقت، قانع و دلاور باشند. این شرایط به‌دلالی موجب استحکام پیوندهای قبیله‌ای و قومی شده است. بخشی از نیرومندی پیوندهای قومی و طایفی به‌دلیل همین شرایط طبیعی و زیستی است. چنان‌که عدم تعرض بیگانگان و شکست آن‌ها به‌هنگام دست‌اندازی نیز، به‌همین علت است. بخش مهمی از سرزمین افغانستان ادامه کوه‌های هندوکش و پامیراست و ارتفاعات بلند آن، بعضاً بیش‌از هفت‌هزار متر ارتفاع دارد.

شکل‌گیری افغانستان عملاً به پس‌از کشته شدن نادرشاه بازمی‌گردد. علی‌رغم آنکه نادر مهاجمان افغان را از ایران بیرون راند؛ اما بخشی از فرماندهان و سپاهیان وی از جمله احمدخان ابدالی که به نادر بسیار نزدیک بود، از منطقه افغانستان بودند و در حمله معروف او به هند نیز شرکت داشتند. احمدخان پس از کشته شدن نادر ادعای استقلال کرد. او که اصلاً پشتون بود، آن‌ها را به زیر فرمان آورد و این، نقطه شروع شکل‌گیری افغانستان و پشتون‌گرایی افراطی پشتون‌ها و بالاخره حاکمیت آنهاست.

در ادوار مختلف تاریخ ایران کم نبوده‌اند افراد و یا شاهزادگانی که ادعای استقلال کرده‌اند؛ اما تقریباً هیچ‌یک از آنان به قوم خاصی تکیه نداشته‌اند و نکوشیده‌اند، قوم خود را سروری دهند و دیگران را نادیده انگارند و حقوق‌شان را نادیده گیرند؛ اما پشتون‌گرایی احمدخان هم چون «نجد»گرایی جد بزرگ سعودی‌ها در اوائل قرن نوزدهم است که بر قوم‌گرایی تکیه دارد. البته «قوم‌گرایی» به‌مراتب پیش‌از «منطقه‌گرایی» در تعارض با هویت ملی و شکل دادن به واقعیت «ملت–دولت» است.

در افغانستان عملاً چنین شد و به‌جزدوره بسیار کوتاه قدرت‌یابی «پچه‌سقا» که تاجیک بود، و به‌طور ناجوانمردانه‌ای کشته شد، بقیه جملگی پشتون بودند. ظاهرشاه به‌عنوان آخرین پادشاه و اجدادش همه پشتون بودند. داوودخان که علیه ظاهرشاه که پسرعموش بود نیز، کودتا کرد، پشتون بود و تمام سران حزب کمونیست افغانستان که قدرت را به دست گرفتند، از ترکی گرفته تا حفیظ‌الله و ببرک کارمل و تا نجیب‌الله همگی پشتون بودند.

مسأله این شد که آن‌ها می‌توانند و می‌باید در افغانستان، شوروی‌ها را زمین‌گیر؛ بلکه تضعیف کنند و به‌همین جهت آن را «وینتام شوروی» نامیدند.

به‌جز آمریکا و انگلستان و مجموعه غرب، برخی از کشورهای منطقه نیز دل‌نگرانی‌های مختلفی داشتند که نتیجه مجموع آن، خروج افغانستان از انزوی تاریخی‌اش بود. در رأس آنان پاکستان ضیاء‌الحق بود. او با کودتایی نظامی، ذوالفقارعلی بوتو را برکنار و سپس زندانی کرد. این اقدامی جسورانه بود و مجبور بود در داخل کشور «بوتوزدایی» کند و در خارج از آن به‌گونه‌ای عمل کند که عدم مشروعیت او فراموش شود. بهترین وسیله برای نیل به هردو هدف، کمک به مبارزان افغانی بود. این هم در داخل برای او محبوبیت می‌آورد و هم در خارج مشروعیت؛ مضافاً که از این طریق می‌توانست، از کمک‌های مالی و تسلیحاتی غربیان و سعودیان و خلیج فارسیان سود جوید و چنین کرد.

حوادث افغانستان برای سعودی‌ها هم، به‌صورت غیرمستقیم مهم بود. در آن روزگار پاکستان منبع لایزال نیروی کار برای کشورهای شورای همکاری خلیج فارس بود و البته همکاری نظامی و امنیتی هم در این میان وجود داشت. در سرکوب قیام جهیمان در اول محرم ۱۴۰۰ نیروهای پاکستانی نقش مهمی داشتند؛ لذا هم پاکستان مهم بود و هم اینکه آنان از گسترش دامنه نفوذ شوروی در منطقه می‌ترسیدند. آن‌ها شوروی‌ها و به‌طور کلی کمونیست‌ها را مظاهر واقعی شیطان می‌دانستند. این تصور و تفکر تا سال‌های پایانی شوروی وجود؛ بلکه حاکمیت داشت.

اما مسأله اصلی برای آنان این بود که افغانستان عملاً به صحنه جدیدی تبدیل شده بود که ناراضیان دینی خود را بدان‌جا اعزام کنند. این ناراضیان از اواخردهه هفتاد نیمه‌فعال بودند و پس از قیام جهیمان به حرکت درآمدند. آنان رژیم را به انحراف از خط اصیل و هابیت متهم می‌کردند و خواهان تغییرات بنیادی بودند. دستگیری و زندانی کردن آن‌ها ممکن نبود و اصولاً اتخاذ چنین روشی به ناراضیانی‌ها می‌افزود. بهترین کار اعزام آن‌ها به منطقه نبرد بود؛ مخصوصاً که آنان عاشق چالش کردن و جنگیدن و به‌تعبیر خودشان جهاد کردن بودند. این موجب رضایت ناراضیان و نیز خشوندی افکار عمومی داخلی و به‌طور کلی افکار عمومی اسلامی می‌شد. کمک بی‌دریغ آمریکا، پاکستان و انگلیس هم بسیار مغتنم بود.

بدین ترتیب افغانستان از انزوا به‌درآمد. هم در صحنه منطقه‌ای و هم اسلامی و هم بین‌المللی. یکی از نمونه‌های این به صحنه آمدن، «مد» شدن لباس افغانی برای بسیاری از جوانانی بود که گرایش به اسلام سیاسی و سلفی داشتند. این شیوه لباس حتی جوانان مسلمان مهاجر مقیم اروپا را هم، تحت تأثیر قرار داد. لباس محلی مجاهدان افغانی تبدیل به مدل لباس مبارزه‌جویان مسلمان شد؛ کم و بیش هم جوانی لباس کاسترو و چه‌گوارا برای کمونیست‌های دهه شصت و هفتاد. و البته در حال حاضر افغانستان از زاویه‌ای دیگر اهمیت یافته است. آن‌ها همسایه چین هستند و همسایه ایالت بالقوه نازام سین‌کیانگ. هم‌اکنون رقابت؛ بلکه خصومتی تمام‌عیار و تا حدودی غیرعلنی بین چین و مجموعه غرب، ژاپن و خاصه آمریکا وجود دارد. این جریان ادامه خواهد یافت و تشدید می‌شود و افغانستان در این میان اهمیتی کلیدی دارد.

احتمالاً این برای اولین‌بار است که پس‌از جنگ سرد، افغانستان و شاید تمامی منطقه،آوردگاه رقابت بین دو قدرت آمریکا و چین شده و یا خواهد شد. پس‌از فروپاشی بلوک شرق کم و بیش رقابت بین قدرت‌های بزرگ و در سرزمین دیگران یا وجود نداشت و یا چندان جدی نبود. به نظر می‌آید، از این پس این رقابت و خصومت به‌گونه‌ای جدی بین دو کشور نامبرده درگیرد که بهایش را کشورهای ضعیف خواهند پرداخت.

در این میان هند قدرت نظامی و صنعتی و اقتصادی بزرگی است که پیوسته نگران افغانستان و گروه‌های اسلامی بوده و هست؛ چراکه ناراضیان مسلمان هندی چه در کشمیر و چه در خارج از آن، با آنان مرتبط بوده و هستند. اصولاً هند در طول تاریخ ضربات نظامی سنگینی از افغانستان خورده و هیچ‌گاه آن را فراموش نکرده است. علاوه‌آنکه پاکستان در رقابت دائمی‌اش با هند، به اسلام‌گرایان افغانی نیاز دارد. اینان بهترین کسانی هستند که می‌توانند در فشار به هند، پاکستان را نمایندگی کنند.

ترکیه هم، اکنون در افغانستان فعال شده است. جریانی که ادامه خواهد یافت. اهداف ترکیه در بخش آسیایی و آسیای مرکزی از طریق افغانستان قابل تحقق است. چه اقتصادی و چه مواصلاتی و چه سیاسی و راهبردی و حتی نظامی. ضمن آنکه ترکیه از برگ افغانستان جهت تنظیم رابطه‌اش با آمریکا و امتیازگیری از او به‌خوبی استفاده کرده و می‌کند.

در این میان روسیه و کشورهای آسیای مرکزی هم هستند و هریک به‌دلیل خاص خود، دلواپس تحولات در افغانستان هستند. تحولات در افغانستان هم، روسیه را به‌طور مستقیم و غیرمستقیم تهدید می‌کند و هم متحدان آسیای مرکزی او را، و نمی‌تواند صرفاً نظاره‌گر باشد؛ مخصوصاً که بسیاری از این تحولات با کمک قدرت‌های خارجی رقیب صورت می‌گیرد. ثبات شکننده عموم کشورهای آسیای مرکزی در گروی ثبات و آرامش افغانستان است. فراموش نشود که به‌لحاظ قومی و زبانی و حتی نژادی آسیای مرکزی ادامه افغانستان است و یا افغانستان ادامه آنها. این شباهت و همسانی می‌تواند مشکلات فراوان و پیچیده‌ای را موجب شود. به‌نوعی دیگران سخن در مورد ساکنان ایالت سین‌کیانگ چین هم صحیح است؛ اگرچه خیلی‌ها می‌دانند چگونه آن را کنترل کنند.

ادامه دارد...

حوزه‌های علمی

از تربیت درست جامعه غافل نشوند

آیت‌الله ناصری در دیدار مدیر خدمات اجتماعی، پیشگیری و درمان دفتر اجتماعی سیاسی حوزه‌های علمیه کشور گفت: حوزه‌های علمیه برای تقویت پایه‌های ایمانی، بصیرتی و اخلاقی طلاب و جوانان، برنامه‌ریزی کنند تا در میدان عمل شاهد مصونیت از مشکلات و خطاها باشیم.

به گزارش خبرگزاری حوزه از یزد، اعضای ستاد حوزوی بحران استان یزد به‌همراه حجت‌الاسلام وحدتی‌آراسته، مدیر خدمات اجتماعی، پیشگیری و درمان دفتر اجتماعی سیاسی حوزه‌های علمیه کشور با آیت‌الله ناصری، نماینده ولی فقیه در استان و امام جمعه یزد دیدار کردند.

آیت‌الله ناصری در این دیدار، با تقدیر از فعالیت‌های طلاب جهادی، اظهار داشت: با برنامه‌ریزی دقیق و کامل آسیب‌ها، شناسایی شده و ریشه‌یابی شود و جهت رفع آن‌ها اقدامات لازم صورت بگیرد.

امام جمعه یزد با بیان این‌که متأسفانه به‌دلائل مختلفی شاهد آسیب‌ها و ناهنجاری‌هایی در جامعه هستیم که باید با آسیب‌شناسی درست به‌دنبال رفع آن‌ها باشیم، ادامه داد: برای برطرف کردن آسیب‌ها باید از ابتدای کودکی و ورود به مدرسه، با آموزش صحیح، پایه‌های ایمانی آینده‌سازان جامعه تقویت شود که اگر چنین شد، روحیه تعهد در آن‌ها شکل گرفته و هویت خود را به‌درستی پیدا کرده و کمتر دچار پوچی و انحراف خواهند شد.

نماینده ولی فقیه در استان یزد با بیان اینکه ریشه تحول در جامعه، تحول در آموزش است، بیان داشت: یکی از مهم‌ترین وظایف طلاب و روحانیون که تا حدودی از آن غافل بوده‌ایم، تربیت درست افراد از کودکی تا بزرگسالی است؛ بنابراین باید جهت فعالیت در بحث آموزش و پرورش جوانان خوش فکر، خودباور و متعهد برنامه‌ریزی مناسبی از سوی حوزه‌های علمیه صورت بگیرد تا شاهد تحول در جامعه باشیم.

حجت‌الاسلام وحدتی‌آراسته نیز در جلسه ستاد حوزوی بحران استان یزد، که ۱۸ مرداد در مدیریت حوزه علمیه استان برگزار شد، با تشکر از تلاش‌های طلاب جهادی استان در زمینه‌های مختلف، از جمله مقابله با ویروس کرونا، گفت: حضور طلاب و روحانیون جهادی در عرصه مبارزه با ویروس کرونا و حضور در بیمارستان‌ها و غسل‌خانه‌ها قابل تقدیر و تشکر است و این حرکت جهادی باعث آبروبری روحانیت شد.

وی افزود: بیش از ۲۰۰ نفر از طلاب و روحانیون یزدی در حرکت خودجوش جهادی حضور داشته و به‌یاری مردم و بیماران شتافتند؛ البته نباید به حرکت‌های جهادی در زمینه سیل، زلزله و کرونا اکتفا شود و باید با برنامه‌ریزی دقیق و منجسم اقدامات و حرکت‌های جهادی در عرصه‌های مختلف ادامه داشته باشد.

• اخبار کوتاه جهان

- ترکیه**

ه یک شاخه از پاک‌ک مسئولیت آتش سوزی ترکیه را برعهده گرفت:منابع خبری ترکیه مدعی شدند که یکی از زیرمجموعه‌های گروه تروریستی پاک‌ک مسئولیت آتش سوزی‌های اخیر ترکیه را برعهده گرفته است. نام این گروه، «ایتکار کودکان آتش» است و مدعی شده که از سال ۲۰۱۹ تاکنون ده‌ها بار اماکن مختلف را آتش زده است.

- عراق**

ه آمریکا در خروج جدی نیست، ممکن است درگیری آغاز شود:ه یک منبع هماهنگ‌کننده در گروه‌های مقاومت عراق گفته در هر لحظه امکان دارد درگیری با آمریکا آغاز شود؛ زیرا واکنشکن در خروج از عراق جدی نیست.

- آمریکا**

ه ۱۵ دفتر دادستانی آمریکا هک شده‌اند؛ پایگاه خبری هیل: به گفته وزارت دادگستری آمریکا در حمله سایبری گسترده چندی قبل، ۲۵ دفتر دادستانی در ایالات مختلف هک شده و فقط در حوزه نیویورک، ایمیل دست‌کم ۸۰ درصد از کارکنان هک شده در دسترس هکرها قرار گرفته است.

ه هزار کشته در سیل جنوب آسیا؛ «رادیو ملی آمریکا» خبر داده بارش‌های موسمی در بنگلادش، هند و نپال طی کمتر از ۳ ماه اخیر بیش از ۱۰۰۰ قربانی داشته است. سازمان ملل هم درباره احتمال بالا رفتن میزان تلفات مسلمانان روهینگیا در نتیجه سیل در بنگلادش هشدار داده است.

ه درخواست سازمان ملل برای پناهجویان افغان:کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل از کشورهای همسایه افغانستان خواست باتوجه به تشدید درگیری‌ها در این کشور، مرزهای خود را به روی پناهجویان افغان بازنگه دارند.

ه هزینه ۸۳۰ میلیارد دلاری آمریکا برای تشکیل دولت در افغانستان: شبکه خبری سی‌بی‌اس آمریکا: پس از دو دهه حضور نظامیان آمریکایی و هزینه کردن دست‌کم ۸۳۰ میلیارد دلار برای تشکیل دولت در افغانستان، با ورود طالبان و غنیمت گرفتن خودروه‌های زرهی و دیگر تجهیزات آمریکایی هدف آنان نقش برآب شد.

- عربستان**

ه بازداشت ۲۰۷ مقام سعودی به اتهام فساد: هیأت نظارت و مبارزه با فساد عربستان از بازداشت ۲۰۷ نفر، از جمله شماری از کارمندان وزارت خانه‌های دفاع و کشور به اتهام فساد خبر داد.

- رژیم اشغالگر صهیونیستی**

ه حمله سایبری بزرگ به شرکت‌های رژیم صهیونیستی: «ه‌ارتص» نوشته: ده‌ها وب‌سایت وابسته به شرکت‌های دولتی و خصوصی رژیم صهیونیستی، توسط چین مورد حمله سایبری قرار گرفته‌اند. شرکت امنیت شبکه «فایرزی» هم مدعی شده این حملات از سال ۲۰۱۹ آغاز شده و هکرها به‌دنبال سرقت اطلاعات و اسرار تجاری بوده‌اند.

انتشار مجموعه ۵۰ جلدی شیعه‌شناسی به زبان آلمانی

بخش دوم و پایانی

حجت‌الاسلام والمسلمین کثیرى مدیر انتشارات «آی لوگوس» وین و استاد حوزه و دانشگاه گفت: مجموعه ۵۰ جلدی شیعه‌شناسی Der Schia-Islam کامی جدید در نظریه‌پردازی و گفتمان‌سازی اندیشه اسلامی در حوزه زبان آلمانی است که توسط انتشارات «آی لوگوس» در دست تدوین بوده و تاکنون ۱۴ جلد از این اثر علمی و آکادمیک منتشر شده است.

حجت‌الاسلام والمسلمین حمید کثیرى از اندیشمندان و مبلغان حوزه علمیه قم است که حدود ۲۵سال در جایگاه ممتاز علمی در مراکز آکادمیک و علمی اروپا تدریس و سخنرانی کرده است. به‌مناسبت انتشار این مجموعه، موسسه البیان گفت‌وگویی با وی در جهت آشنایی بیشتر با انتشارات شیعی آی لوگوس» و آثار تألیفی وی انجام داده که بخش دوم و پایانی این مصاحبه در ادامه تقدیم می‌گردد.

ه اولویت و تمرکز آثار تألیفی در اروپا بر کدام مباحث و موضوعات باشد، نتیجه‌زودتر حاصل می‌شود؟

• روشن است که تمرکز بر اصول عقیدتی و مبانی فکری تشیع و بازآموزی و بازگویی آنها، موجب بازآفرینی معارف غنی شیعی می‌شود. روزآمد نمودن معارف ولایتی، اتصال آن به حقیقت وحی محمدی و امتداد رسالت ایشان در سلسله امامان علیهم‌السلام، موجب تداوم تفکر جریان عقیده تشیع در سرتزندی بشر و استحکام ایمان مؤمنان و یا تصحیح پیش‌داسته‌های آن‌ها و در عین حال موجب زدودن پیرایه‌ها از معارف ولایتی اهل بیت علیهم‌السلام خواهد شد.

ه اقدامات خود‌نسبت به خوراک‌دهی و افزایش آگاهی آکادمیک نسبت به تشیع در اروپا را تبیین کنید؟

• انتشارات آی لوگوس با توجه به نقش مؤثر خود در «تغذیه فکری» و انعکاس معارف قرآنی و ولایتی در بین رسانه‌های نوشتاری، مجازی، دیداری و شنیداری در حوزه زبان آلمانی، نقش برجسته‌ای دارد و به‌ویژه با انتشار مجموعه دایرةالمعارفی Der Schia –Islam، به‌عنوان «اتاق فکری» برای پایان‌نامه‌های دانشگاهی ایفای نقش می‌کند. این پژوهه در عین ارائه محتوای آکادمیک، «خواننده‌محور» و «مخاطب‌نگر» بوده و در خوراک‌دهی و افزایش آگاهی آکادمیک و عمومی نسبت به تشیع عمل می‌نماید.

ه ایده تألیف مجموعه ۵۰ جلدی شیعه‌شناسی به زبان آلمانی از چه سالی شکل گرفت و برنامه بلندمدت انتشارات آی لوگوس در خصوص این مجموعه‌۵۰ جلدی چیست؟

• مطالعه برای نیازسنجی، مخاطب‌شناسی و تألیف این مجموعه در مرحله نخست، از سال ۲۰۰۰ میلادی آغاز و در چند مرحله، پیش‌تولید داشته است. این مجموعه ۵۰ جلدی شیعه‌شناسی، گفتمان علمی تشیع» را با «نگاهی دایرةالمعارفی» به علاقه‌مندان، دانشجویان و اساتید رشته‌های الهیات، ادیان، فلسفه، اسلام‌شناسی و به‌ویژه شیعه‌شناسی تقدیم می‌دارد. این مجموعه ویراست جدیدی از درسنامه‌ها و دیگر آثار مؤلف به زبان آلمانی می‌باشد که به‌زودی به دیگر زبان‌ها هم منتشر و از طریق «انتشارات بین‌المللی آی لوگوس» در دسترس علاقه‌مندان به معارف قرآن و اهل‌بیت علیهم‌السلام در دیگر حوزه‌های زبانی قرار خواهد گرفت، این‌شاء‌الله.

ه موضوع محوری مجموعه ۵۰ جلدی شیعه‌شناسی چیست؟

• موضوع اصلی این آثار «عقیده، تفکر، تاریخ و تفسیر تشیع» است که هر جلد به‌مبحث خاصی همانند: پدیدارشناسی تفکر و عقاید تشیع، ویژگی‌های عقاید و تفکر تشیع، معنویت‌گرایی در مکتب تشیع، تفکر-اجتماعی تشیع، تفکر تاریخی تشیع، جهان‌بینی توحیدی، توحید، عدالت، نبوت و رسالت، امامت و ولایت و معاد، اختصاص یافته و آن‌ها را از دیدگاه تشیع بررسی و تبیین می‌کند. **ه مجموعه ۵۰ جلدی شیعه‌شناسی چه تأثیر مثبتی بر بعد شیعه‌پژوهی در بین آلمانی‌زبانان گذاشته است؟**

• قبل از ایجاد گفتمان علمی تشیع از طریق مجموعه‌های علمی پژوهشی مؤلف به زبان آلمانی، منابع معتبر به‌اندازه نیاز از جانب اندیشمندان شیعی به زبان آلمانی تألیف و تولید محتوا نشده بود؛ لذا آلمانی‌زبانان از حقیقت تشیع آگاهی علمی نداشتند.

امید است که از طریق انجام این پروژه به‌تدریج توانمندی‌های فکری تشیع در مجامع آکادمیک جا افتاده و جای خالی ادبیات شیعی تا حدودی جبران شود. ورود این کتاب‌ها به کتابخانه‌های دانشگاه‌ها موجب تقویت بنیه پژوهشی دانش‌پژوهان در باره تشیع و در نتیجه موجب تقویت شیعه‌شناسی و شیعه‌پژوهی می‌شود.

ه ویژگی‌های مهم و بی‌بدیل این مجموعه ۵۰ جلدی چیست؟

- این مجموعه شیعه‌شناسی در حال تدوین، یک اثر «نظام‌مند» است؛ به

نموده و منحصرأ در چارچوب رویکردهای سیاسی و یا با تمرکز بر درگیری‌های فرقه‌ای مورد بررسی جانبدارانه قرار گرفته است؛ درحالی‌که ارائه چند مجموعه نظام‌مند شیعی، می‌توانست این مشکل را برطرف نموده و یا اصلاً و رأساً از رخ دادن آن جلوگیری نماید؛ اما امروز نیز پدید نشده است و هنوز فرصت باقی است و باید آستین همت بالا زده و با همدلی و هم‌اندیشی، آثار علمی فاخر در معرفی تشیع ارائه نموده و ابزارهای فهم صائب از آن را با زبان فکرمثل‌ها و اقوام مختلف در اختیار جهانیان قرار داد. وقتی که از یک طرف ما کاری برای معرفی معارف تشیع انجام نداده و از آن طرف، دیگران دست‌به‌کار شده و از عدم حضور ما سوء استفاده نموده و هر چه خواستند، در مورد تشیع و معارف آن نوشته و با نازل‌ترین قیمت به بازار اندیشه روانه نموده‌اند ما چه انتظاری می‌توانیم از جامعه غربی داشته باشیم. امید که این مجموعه کتاب‌های کوچک یک طلبه کوچک و هم‌چنین آثار بعدی انتشارات آی لوگوس و دیگر آثاری که از جانب دلسوزان تألیف می‌شود، بتواند زمینه آشنایی بیشتر خواننده غربی و به‌ویژه اروپایی را با تشیع و معارف بلند آن فراهم نماید. باز هم با قاطعیت عرض می‌نمایم که همه آنچه تاکنون انجام شده، قطره‌ای است از اقیانوس معارف تشیع که لازم است، با تلاش بلندهمتان رشد نموده، تعالی یافته و با ارائه ابتکاراتی، به جهان فکر تقدیم گردد.

ه آینده جریان‌سازی فکری اروپا در حوزه معرفی ناب و علمی تشیع را چگونه می‌بینید؟

• «آی لوگوس» به‌عنوان انتشارات بین‌المللی گفتمان علمی تشیع، جریان جدیدی در تداوم برنامه‌های فرهنگی و فکری برای مشارکت بیشتر شیعیان و انجمن‌های فرهنگی شیعی و تقویت ارتباط هدف‌مند آن‌ها، با محوریت حفظ هویت تشیع و تقویت فرهنگ و ادب شیعی بومی است؛ لذا آثار منتشرشده از جانب آن، باید با استفاده از توان چنددستگاهی و چندرسانه‌ای برای معرفی فرهنگ شیعی و جریان‌سازی مداوم و گسترده با گستره عمیق هویت‌دهی به نسل‌ها و عصرها توسعه‌یابد تا بتواند به جریانی جدید در شیعه‌شناسی در جوامع غربی منجر شود.

اگر چنین تلاشی به ثمرنشینند، در بین نسل جدید ساکن در اروپا، نه شاهد «گسست نسلی» خواهیم بود و نه «احساس بی‌ریشگی»؛ بلکه خاستگاه فکری و ملی جوانان را در ذهن آن‌ها پرننگ نموده و هویت ایرانی شیعی آنان استمرار خواهد یافت.

ه سخن پایانی

• متأسفانه آنچه تاکنون ترجمه (و یا احیاناً تألیف شده)، کافی نیست؛ چراکه نه بر واقعیت مبتنی است و نه بر درک شرایط فکری –فرهنگی حاکم بر جامعه غربی! به‌جای درک صحیح قوانین حاکم بر جهان دینی غربی، به خودمان و به توان مهندسی ذهن خودمان غره شدیم که با واقعیت تطابق نداشته است. به‌جای اینکه بر اساس واقعیت‌های بوم‌شناسی اندیشه غربی، چیدمان توسعه در انتقال معارف اسلامی را استوار نماییم، بر اساس نیازهای کوتاه‌مدت خودمان (منافع دنیایی برخاسته از روابط حزبی و خانوادگی) چیدمان توسعه «خودمان» را برقرار کردیم.

در عرصه شرح‌نخج منافع شخصی و در نظر گرفتن واقعیت، زمین بازی را به‌نفع منافع زودگذر شخصی خودمان آماده نموده و خیلی سریع با دست و پا کردن چند اثر ترجمه‌ای ناراست و ویراسته‌شده، بردشمن فرضی پیروز شدیم. لذا می‌توان با «تألیف» و آن هم «تألیف برای مجامع آکادمیک» و با دقت و امانت، هم اعتبار علمی ایجاد نمود و هم ضعف‌های گذشته را جبران نمود و هم به نیاز روزلبیک گفت و هم معارف ولایتی شیعی را در گستره جهانی عرضه نمود. همکاری و همراهی نخبگان و فرهیختگان در این راستا کمکی است برای نشر معارف تغلین.

مراسم اختتامیه اولین دوره «جایزه جهانی ۱۱۴» برگزار شد

• مؤسسات و مراکز قرآنی برتر (اشخاص حقوقی)
رتبه اول: «دار السیّده رقیة علیها‌السلام للقرآن الکریم» از عربستان؛

رتبه دوم: «مؤسسه سبیل القرآن» از هندوستان؛
رتبه سوم: «مؤسسه النون القرآنیة» از یمن؛
رتبه چهارم: «مؤسسه تراتیل الفجر» از عربستان؛
شایسته تقدیر: «مجمع اهل‌البیت علیهم‌السلام للعراق» از عراق؛

شایسته تقدیر: «مرکز اهل بیت علیهم‌السلام لیسبون» از پرتغال، شایسته تقدیر: «جمعیت نسیم» از آلبانی.

• مبلغان و فعالان قرآنی برتر (اشخاص حقیقی)
برگزیده: شیخ «ابراهیم گلگتی» از پاکستان؛
شایسته تقدیر: خانم «فاطمه رعذ» از ایالات متحده آمریکا؛

شایسته تقدیر: دکتر «علی ابوالخیر» از مصر؛
شایسته تقدیر: خانم «ام‌فروة نقوی» از انگلستان؛
شایسته تقدیر: خانم «منی نزار احمد ابراهیم» از عراق؛
شایسته تقدیر: شیخ «سلیم اکبر» از کانادا؛
شایسته تقدیر: خانم «معصومه جامیر آقایی» از جمهوری آذربایجان.

این مراسم به‌صورت زنده به‌زبان عربی از شبکه ماهواره‌ای النقلین و نیز حساب مجلس مجازی اهل‌بیتی در شبکه اجتماعی اینستاگرام و سایت هیأت آنلاین و پایگاه اینترنتی عبرت‌پخش شد.

این معنا که مجموعه گزاره‌های منسجم و مرتبط الهیاتی، اجتماعی، اخلاقی و انسان‌شناختی را کنار هم به بررسی می‌نشینند که اهداف معینی دارند و آن، ارائه تصویری معتبر (مبتنی بر معارف قرآن، اهل‌بیت علیهم‌السلام و براهین عقلی) از تفکر و عقاید تشیع است. از طریق این حلقات یک نظام تعلیمی پایه‌گذاری می‌شود تا دانش‌پژوه بتواند پژوهش‌ها و مطالعات بعدی را بر اساس این ساختار، مبتنی نموده و تداوم ببخشد.

تولید محتوا برای مجامع آکادمیک، مراکز اسلامی، مدارس دینی اسلامی، همایش‌های گفت‌وگوهای دیالوگی و تقریبی، پایان‌نامه‌های دانشگاهی، مدارس عالی و حتی پایان‌نامه‌های دبیرستانی (برای دانش‌آموزان سال آخر دبیرستان که قصد ادامه تحصیل در مقاطع آکادمیک را دارند)، از جمله اهداف این کتاب‌ها می‌باشد. از طرف دیگر، این مجموعه برای جوانانی متدینی که معلومات نظام‌مند شیعی ندانند و یا به‌نغم دارا بودن این معلومات، زبان بیانی و مصطلحات الهیاتی، فلسفی و قرآنی مناسب برای بیان ما فی الضمیرشان به زبان آلمانی را برخوردار نیستند هم، بسیار کارگشاست.

ه به‌نظر شما این اثر می‌تواند نقشی ایجابی در تعاملات سیاسی نیز داشته‌باشد؟

• این دوره حتی می‌تواند زمینه آشنایی دولت‌ها و سازمان‌های ملی و بین‌المللی با فرهنگ و عقاید تشیع را فراهم نموده و راه‌های تعامل سازنده و تفاهم انسانی با شیعیان را در اختیارشان قرار می‌دهد. در حقیقت تألیف این مجموعه کتاب‌ها، ناشی از وظیفه و تکلیفی است که برای رفع یک نیاز مهم فرهنگی –بین‌المللی، در انتقال باورهای دینی شیعی و تقویت بنیه علمی شیعیان و هویت ولایتی آن‌ها در غرب احساس می‌شود. و از طرف دیگر رسالت این مجموعه‌ها، ارائه تصویری معتبر از معارف تشیع به آکادمی‌های دیپلماتیک می‌باشد. در این راستا بعضی از قسمت‌های این کتاب‌ها در مجامع آکادمیک اروپایی تدریس شده و یا به بحث گذاشته شده و با استقبال بی‌غرضان در این عرصه رویه‌ور گردیده است. اگرچه در هر جامعه‌ای، هستند افرادی که از حق‌گریزند که این مجموعه برای آن‌ها هم مفید خواهد بود، تا آفاق دید آن‌ها را باز نماید؛ چراکه این آثار بروش «رها از خشونت» مبتنی است و حتی خود را به سودای نقد گذاشته و از خوانندگان می‌طلبد تا آن را به چالش بکشند.

همان‌طور که بیان شد، هر چند در باره معرفی تشیع به جهان معاصر، زحمات و تلاش‌هایی شده و آثاری گردآوری گردیده؛ اما آن آثار یا قدیمی بوده و یا ترجمه هستند. مشکل دیگر این است که آن آثار اندک، برای دانش‌پژوهان غربی تألیف نشده است و فهمیدن‌شان برای خوانندگان غربی مشکل و دیرپاب است، اما این آثار به‌دلیل دارا بودن زبانی فاخر و متنی استوار و مستند با منابع اصلی فکری دینی تشیع، می‌تواند نقش مثبتی در تعاملات دیپلماتیک هم ایفا نماید.

ه سطح و شکل آشنایی غرب با تشیع را چگونه برآورد می‌کنید؟

• ناچیز بودن آثار شیعی در غرب در حالی است که تشیع به‌مثابه یک عنصر دینی مستقل، از جانب غربیان (عامدانه و عالمانه و یا به‌دلیل بی‌خبری از حقیقت تشیع) از مورد توجه قرار نگرفته و بررسی نشده و یا به‌زوایای عمیق تفکر و به‌ابعاد مختلف عقاید آن پرداخته نشده و اگر کتاب‌هایی نیز در مورد آن نگاشته شده است، با غرض‌ورزی، پیش‌داوری و سوء‌فهم همراه بوده است. بدتر اینکه هیچ‌کدام از این مؤلفان (به‌ظاهر شیعه‌شناس غربی)، تحصیل در دست در مجامع آکادمیک شیعی نداشتند و آثارشان را بر اساس منابع غیرمعتبر تألیف نموده‌اند. به این دلایل (و به‌دلایل ناگفته دیگر) بایسته است که ابعاد فکری و جنبه‌های علمی تشیع با «پردازش جدید» ارائه شده و تبدیل به نظام علمی آکادمیک شود.

به‌علت نپرداختن به هویت تشیع از جانب خود شیعیان، این نظام دینی، فکری و معنوی، آن‌چنان که باید، جایگاه خود را در ساحت اندیشه معاصر باز

کمترین تبلیغات در بازه زمانی کمتر از چهار ماه بیش از ۵۰۰ اثر به دست ما رسید که بسیاری از آن‌ها جزء آثار ارزنده بودند. از ۵۰۰ اثر حدود ۲۰۰ اثر در دوری اول و ۱۴ اثر در دوری نهایی جزء آثار برتر قرار گرفتند.

- ویزگی‌های جایزه جهانی ۱۱۴**

هم‌چنین در این مراسم حسین اسدی رئیس هیأت داوری جایزه جهانی ۱۱۴ نیز در تشریح آثار ارائه‌شده به اولین دوره «جایزه جهانی ۱۱۴، اظهار داشت: بیش از ۵۰۰ اثر به دبیرخانه ارسال شد که دور از انتظار بود. مرکز نقل برنامه، ماه رمضان بود و این مقدار استقبال خیلی خوب بود. آثار در سه مرحله با حضور داورانی

امام جعفر صادق ﷺ

مَنْ لَمْ يَأْتِ قَبْرَ الْحُسَيْنِ ۖ وَ هُوَ يُزَعَمُ أَنَّهُ لَنَا شِيعَةٌ حَتَّى يَمُوتَ؛ فَلَيْسَ هُوَ لَنَا بِشِيعَةٍ وَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ، فَهُوَ مِنْ ضَيْفَانِ أَهْلِ الْجَنَّةِ.

کسی که به زیارت قبر امام حسین ﷺ نرود و خیال کند که شیعه ماست و با این حال و خیال بمیرد، او شیعه ما نیست و اگر هم از اهل بهشت باشد، از میهمانان اهل بهشت خواهد بود.

کامل‌الزیارات، ص ۱۹۳
<div>«</div>
<div>»</div>

- درآمد**

«عدالت و دادگری» مرز ستمکاری و ستم‌پذیری است ^۱ و عقل خواستار عدالت است و تن دادن به ستم و یا ارتکاب ستم خاستگاهی جز جهل ندارد؛ چون این دو در دو سوی عدالت ایستاده‌اند: «لَا تُرَى الْجَاهِلُ إِلَّا مُقْرَطًا أَوْ مُقْرَطًا» ^۲. عدالت از سپاهیان عقل است و ستم از مزدوران جهل و جاهل کسی است که که جان در گروی خواسته‌های پست نفسانی خویش دارد؛ یا ستم می‌کند و یا ستم می‌پذیرد: «إنما الجاهل من استعبدته المطالب» ^۳ و این تن به پستی دادن، معلول ناشناختن قدر خود و به هیچ انگاشتن خویشتن است: «کفی بالمرء جهلاً أن لا یعرف قدره» ^۴. عدل حیات می‌آفریند و ستم، جان‌ها را میراند و ستم‌پذیر می‌کند: «العدل حياه وال جور ممات»(ممحاه) ^۵؛ پس جز با عدالت، نمی‌توان به مصاف با ستم رهسپار شد: «ضادوا الجور بالعدل»؛ ^۶ زیرا دست شستن از ستم، شرطی از شرایط دادگری است: «من لوازم العدل، التناهی عن الظلم» ^۷.

- ستم‌ستیزی امام حسین ﷺ**

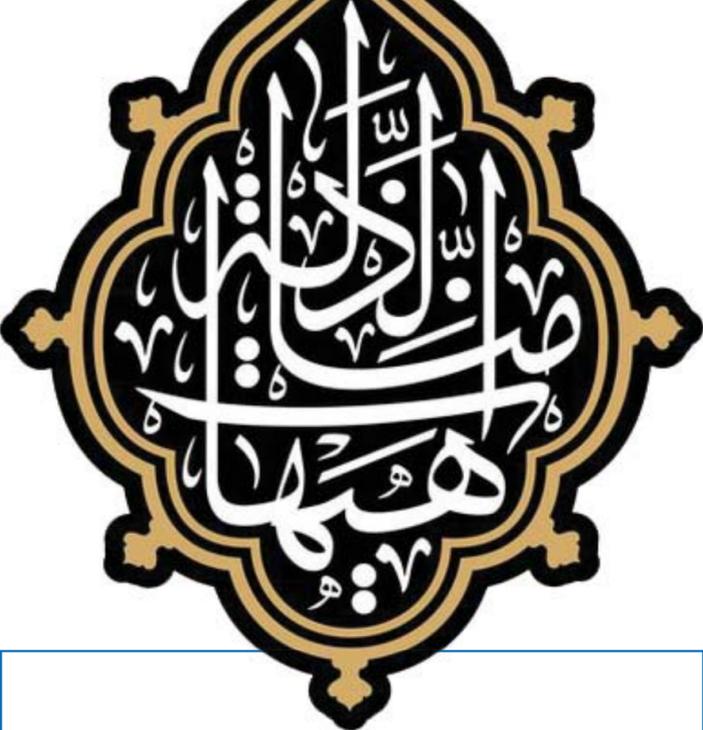
حسین ﷺ منادی عدل بود و گریزان از ستم و ستم‌پذیری؛ زیرا دل در گروی خواسته‌های پست نفس حیوانی نداشت. از هیچ چیز جز نافرمانی ذات اقدس خداوند نمی‌هراسید تا آن هراس او را برده خویش سازد و دست به ستم و یا جان به ستم‌پذیری بی‌آلاید. او شیجاعانه بر علیه ستم ستمگران می‌خروشید و مردمان گرفتار آمده در بند اسارت‌های تن را به آزادی از ستم فرا می‌خواند. او خود تندیس عدالت بود و با جرئومه ستم به مبارزه برخاسته بود. او از بلندی عزت خویش، فروفادگان در بهوت ذلت و خواری را به تعالی در سایه بندگی خداوند و اجرای فرامین او و مبارزه علیه ستمگران فرا می‌خواند. او به نور سروربخش عزت خداوند پیوسته و رشته‌های پیوست با همه چیز جز خداوند را گسسته بود. ^۸ او به‌تمام معنای کلمه «عزیز» بود و سخت باور داشت که خدای مقتدر با عزت، یارگر کسانی است که او را یاری کنند: «ولینصرن الله من ينصره ان الله لقوی عزیز» ^۹ و نصرت خداوند؛ یعنی بپا خاستن در برابر ظلم و ستم و پایداری در مبارزه با ستمگران و این چنین بود که او در برابر ستم و ستم‌پیشگان با تمام داریی خویش بپا خاست و با خداوند معامله کرد و خداوند نیز، وعده خویش را در نصرت او تحقق بخشید و نام و رویش او را عزیز و جاودانه ساخت.

- نامه‌های امام ﷺ به اهل کوفه**

او آن‌گاه که در سرزمین کربلا نزول اجلال می‌کند، در نامه‌ای به کوفیان، از جد بزرگوار خویش سخنی را در نکوهش ستم‌پذیری روایت می‌کند که حجت را بر هرآنکه از سرترس و یا به طمع، ستم را پذیرا می‌شود و بر علیه آن نمی‌آشوبد، تمام کند: «کسی که حاکم ستمکاری را که حرام خدا را حلال بداند، عهد و پیمان خدا را بشکند، مخالف سنت رسول‌خدا ﷺ باشد، در میان مردم با گناه و عدوان رفتار نماید، ببیند؛ اما گفتار و رفتار خود را تغییر ندهد، خدا حق دارد که وی را هم در جایگاهی نظیر جایگاه او داخل کند.» ^{۱۰}

هم چنین آن امام هنگامی که رهسپار کوفه بود، در یکی از منزلگاه‌ها، در جمع یاران خود و سپاه حز، بار دیگر سخن جد بزرگوار خویش را بازگو می‌کند و می‌فرماید:

«هان‌ای مردم! این گروه (بنی امیه) به طاعت شیطان پایبند شده، از پیروی خداوند سرپیچی کرده، فساد را

نکوهش ستم‌پذیری

در مکتب حسینی و نهضت خمینی

علیرضا مکتب دار؛ پژوهشگر دینی و طلبه حوزه علمیه قم

آشکار و حدود الهی را تعطیل کرده‌اند. آنان بیت‌المال را به‌انحصار خویش درآورده، حرام خدا را حلال و حلال خدا را حرام شمرده‌اند و من (که فرزند رسول‌خدایم) به قیام برای تغییر این اوضاع، از همه‌کس سزاوارترم.»^{۱۱}

- ریشه‌های ستم‌پذیری**

دست‌بستگی و دهشت‌زدگی مردم در برابر تفرعن و استکبار حاکمان جور که با از شدت هراس آنان از حاکمان ستم‌پیشه سرچشمه می‌گرفت و یا در طمع آنان نسبت به متاع اندک دنیا ریشه داشت، سبب شده بود تا آنان زبان اعتراض به کام کشیده و حقارت خود را هم‌چون بعضی در گلو فرو خورند. مشاهده چنین وضعیت ناگواری، خون را در رگ‌های هر صاحب‌غیرتی به جوش می‌آورد تا چه رسد به حسین ﷺ که آژاده‌مرد بود و آزادی خواه و نه‌تنها هیچ‌گاه جان و تن خویش را بی‌ایمال شُم مرکب سرکش طمع ستمکاران ننمود، بلکه همواره سوار بر توسن عزت و شجاعت و عدالت، به قلب سپاه تاریکی و ستم یورش برد و با بانگی رسا، مردمان را به رها ساختن جان خویش از سنگینی بار ستم ستمگران فراخواند و مرگ با عزت را از زندگی همراه با ذلت، دوست‌تر

سعی کنید، پایتان را از کشتی حضرت سیدالشهداء ﷺ بیرون نگدارید و دانماً به امری از امور دستگاه امام حسین ﷺ مشغول باشید؛ آشیزی، چای دادن، سینه زدن، کفش جفت کردن و…؛ تا به‌واسطه آن، از همه شیعیان دستگیری شود و إلا حساب و کتاب آن طرف، دقیق‌تر از این حرف‌ها است.

حوزه‌نت، دستورالعمل‌های اخلاقی و عرفانی آیت‌الله‌العظمی بهاء‌الدینی
<div>«</div>
<div>»</div>

ستم‌کنشی نیست و هرکس هرچه را در توان دارد، باید برای رهایی این امت از ستم ستمکاران به‌کارگیرد.

امام خمینی ﷺ بر این باور بود که تن به ستم سپردن، بدتر از ستم کردن است؛ از این رو مردم را به‌اعتراض علیه ستمگران فرا می‌خواند. «انظلام بدتر از ظلم است، اعتراض کنید، انکار کنید، تکذیب کنید، فریاد بزنید. باید در برابر دستگاه تبلیغات و انتشارات آنها دستگاهی هم این طرف و وجود بیاید تا هرچه به دروغ می‌گویند، تکذیب کند و بگوید دروغ است.»^{۱۵}

معمار نهضت اسلامی مردم ایران بر این عقیده بود که قیام رهایی‌بخش امام حسین ﷺ، الگویی جاودانه برای همیشه تاریخ است تا آزادی‌خواهان و عزت‌مندان با تأسی به آن، خویشتن را از زیر بار ستم ستم‌پیشگان رهایی بخشدند و به عزت دنیا و عقبی دست یابند. باور او این بود که قیام امام حسین ﷺ در طول تاریخ، انقلاب‌ساز خواهد بود.^{۱۶}

استاد شهید مرتضی مطهری نیز نهضت امام خمینی ﷺ را این‌گونه توصیف می‌کند: «ندای امام خمینی ﷺ از قلب فرهنگ و اعماق تاریخ و از ژرفای روح این ملت برمی‌خاست؛ مردمی که در طول ۱۴ قرن حماسه محمد ﷺ، زهرا ﷺ، حسین ﷺ، زینب ﷺ، سلمان، ایوبز و صدها هزار زن و مرد دیگر را شنیده بودند و این حماسه‌ها با روحشان عجین شده بود، بار دیگر همان ندا را از حلقوم این مرد شنیدند و علی و حسین ﷺ را در چهره او دیدند… مردمی که سال‌ها این آرزو را که در زمره یاران امام حسین ﷺ باشند را در سر می‌پروانددند، به ناگاه خود را در صحنه‌ای این چنین مشاهده کردند؛ گویا حسین ﷺ را به‌عینه می‌دیدند؛ کربلا، حنین، بدر، احد، تبوک و خیبر… را می‌دیدند.»^{۱۷} امام خمینی ﷺ فلسفه قیام انبیا ﷺ را مبارزه با ستمکاران و نجات همه ستم‌دیدگان جهان از ستم آنان می‌داند:

«همه انبیا آمدند و با قلدرها دعوا کردند… هرکس نگاه کند، به سیره انبیا از صدرعالم تا حالا، می‌بیند که آنی که اطراف انبیا جمع شدند مظلوم‌ها هستند، آنی که مقابل انبیا بودند قلدرها بودند… و یک دسته هم مستضعفین جامعه هستند که اکثریت و یک اکثریت محروم هستند، این دسته هم با شما هستند… مقصد این بوده است که ریشه استکبار را از جهان بکنند و مردم را از این ظلم‌هایی که برایشان می‌شود نجات بدهند. از این جهت، دو وظایفه که شما توجه دارند: یک طایفه مستکبرین و سودجوها و طوایفی که به آنها وابسته هستند. آنها را توقع نداشته باشید که با شما صلح بکنند، آنها هم نخواهند صلح کرد… سیره انبیا از صدر عالم تا زمان خاتم همین بوده است که در مقابل این قدرت‌هایی که ظالم بودند… هیچ اشکال ندارد که این برنامه، شما اگر در خارج تحقق پیدا کند، تمام مظلوم‌های جهان دورش جمع می‌شوند.»^{۱۸}

- افشاکری ظالم و مقابله با ستم در مجالس سیدالشهدا ﷺ**

امام خمینی ﷺ هم‌چنین فلسفه برپایی مجالس سوگواری سیدالشهدا ﷺ را زنده نگاه داشتن روحیه ظلم‌ستیزی معرفی کرده و چنین می‌فرماید: «ما که دنبال او هستیم و مجالس عزرا از آن وقت به امر حضرت صادق ﷺ و به‌سفارش ائمه هدی ﷺ ما بپا می‌کنیم، این مجالس عزرا را، ما همان مسأله را داریم.

افروزگاه

- سال بیستم
- شماره ۶۸۸
- دوشنبه ۱ شهریور ۱۴۰۰
- ۸ صفحه • ۲۰۰۰ تومان

Ofogh-e Hawzah Weekly
<div><ul style="list-style-type: none">
صاحب امتیاز: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
مسئول مرکز رسانه و فضای مجازی حوزه‌های علمیه: محمدرضا برته
سردبیر:رمضانعلی عزیزی
با همکاری هیأت تحریریه
</div>
<div><ul style="list-style-type: none">
تلفن: ۰۵۳۸-۳۲۹۰۰ • شماره: ۰۵۳۳-۳۲۹۰۱
نشانی: قم، بلوار جمهوری، کوچه ۲، پلاک ۱۵
پایگاه اینترنتی: www.ofoghhawzah.ir
پست الکترونیک: info@ofoghhawzah.ir
امور هنری: سید امیر سجادی
کارشناس فنی چاپ: مصطفی اویسی • چاپ: صمیم ۴۴۵۳۳۷۱۵
</div>

- عطر یار**

به‌خدا خون خدا منتظر توست بیا!

حاج غلامرضا سازگار

خون پاک شهدا منتظر توست بیا!

سر مصباح هدا منتظر توست بیا!

وارث خون خدا و پسر خون خدا

به‌خدا خون خدا منتظر توست بیا!

صبح هم منتظر صبح ظهور تو بود

روز ما و شب ما منتظر توست بیا!

بر سر گنبد زرین حسین‌بن علی ﷺ

پرچم کرب‌وبلا منتظر توست بیا!

علم و مشک و لب خشک جگر سوختگان

دست افتاده جدا منتظر توست بیا!

فرق بشکسته زینب، سر خونین حسین ﷺ

که جدا شد ز قفا منتظر توست بیا!

بر سر رئی سر جدّت به عقب برگشته

طفل افتاده‌زیا منتظر توست بیا!

آفتابی که چهل جا به سر رئی تابید

در دل طشت طلا منتظر توست بیا!

آن یقیمی که سر پاک پدر را بوسید

ناله زد «یا ابتا»، منتظر توست بیا!

بر ظهور تو دعا بر لب «میتم» تا کی؟

تو دعا کن که دعا منتظر توست بیا!

می‌گویم، مقابل ظلم است؛ مقابل ظلم ستمکاران. ما زنده نگه داشتیم، خطبای ما زنده نگه داشتند، قضیه کربلا را و زنده نگه داشتند، قضیه مقابله یک دسته کوچک؛ اما با ایمان بزرگ را در مقابل یک رژیم طاغوتی بزرگ… دشمن‌های ما که مطالعه کرده بودند در حال ملت‌ها و مطالعه کرده بودند در حال ملت شیعه، می‌دیدند آنها که تا این مجالس هست و تا این نوحه‌سرای‌های بر مظلوم و تا آن افشاکری ظالم هست، نمی‌توانند برسند به مقاصد خودشان. زمان رضاخان غدغن کردند؛ به‌طوری که تمام مجالس در ایران غدغن شد، کارهای خودشان را انجام دادند.»^{۱۹}

- پی‌نوشت‌ها**

- ↑ العدالة فهيوست بين الظلم والاطلام / ۴۸
- ↑ نهج‌البلاغه، حکمت ۶۷
- ↑ تصنيف غرالحکم، ج. ۱، ص ۹۷
- ↑ نهج‌البلاغه، خطبه ۱۳
- ↑ مستدرک الوسائل، ج. ۱۱، ص ۳۱۸
- ↑ غرالحکم، ج. ۱، ص ۸۲۰
- ↑ عبود الحکم، ج. ۱، ص ۲۶۸
- ↑ اَیْهِي وَ اَلْحَفْنِي يَنْوُر عِرْكَ الْاَنْهَجِ فَأَكُونُ لَكَ عَارِفًا وَ عَن سِوَاكَ مُتَخَرِّفًا وَ مِتْكَ حَافِيًا مُرَافِيًا. مناجات شعبانیه
- ↑ صح. ۴۰
- ↑ تاریخ طبری، ج. ۴، ص ۳۰۴؛ کامل ابن‌اثیر، ج. ۴، ص ۴۸ و فتوح ابن‌اعثم، ج. ۵، ص ۱۴۵–۱۴۴.
- ↑ طبری، تاریخ، ج. ۵، ص ۴۰۳
- ↑ مناقب آل ابی‌طالب ﷺ، ج. ۳، ص ۲۲۴
- ↑ تحف‌العقول، ص ۲۷۶
- ↑ مناقب آل ابی‌طالب ﷺ، ج. ۳، ص ۲۵۸
- ↑ ولایت فقیه (حکومت اسلامی)، بی‌تا، ص ۱۶۰

- ↑ صحیفه امام، ج. ۱۶، ص ۱۷۹
- ↑ حماسه حسینی، ج. ۱، ص ۱۱۹
- ↑ صحیفه امام، ج. ۱۸، ص ۵۰۷
- ↑ صحیفه امام، ج. ۱۰، ص ۳۱۴

امام حسین ﷺ به مروان، سخن امام ﷺ در کنار قبر رسول‌الله ﷺ، پاسخ امام به اسلمه و محمدحنفیه و وصیت امام حسین ﷺ را شامل می‌شود.

■ **بخش دوم** به بررسی این نکته پرداخته است که آیا حسین‌بن علی ﷺ مجبور به شهادت بود یا آزادانه راه شهادت را برگزید و اینکه شهادت پیش‌بینی شده چه ارزشی دارد، مطرح شده است و دیگرمباحث در این فصل، سخنان امام در منزل‌های گوناگون در طی راه از مدینه تا کربلاست.

■ **بخش سوم** کتاب که به بیان سخنان امام ﷺ در کربلا اختصاص داده شده است. گفتار آن‌حضرت در عصر عاشورا، شب عاشورا، شعرامام ﷺ و وصیت آن‌حضرت به خواهران و همسرانش در شب عاشورا، رؤیای امام ﷺ در شب عاشورا، اولین و دومین سخنرانی امام ﷺ در روز عاشورا جزء سرفصل‌های این بخش است.

■ **بخش چهارم** کتاب به بررسی خطبه حسین‌بن علی ﷺ در منی می‌پردازد که در ابتدا، مؤلف با نگاه اجمالی، محتوا و گونگویی نقل این خطبه شریف در منابع حدیثی را بررسی کرده است و هم‌چنین انگیزه امام ﷺ از ایراد این خطبه و هم‌چنین نکات مربوطه در متن خطبه را بیان کرده که ترجمه بخش چهارم به‌حول و قوه الهی در کتابی جداگانه انجام خواهد گرفت.
از منابع استنادشده در تألیف این اثر، می‌توان به کتاب‌های شرح نهج‌البلاغه، نورالثقلین، تہذیب‌التہذیب، مناقب، سفینة‌البحار، مقتل و وسائل‌الشیعه اشاره کرد.

لغات، ترجمه و شرح متن سخنرانی درج گردیده است. بیان دقیق فرمایشات آن‌حضرت از مدینه تا کربلا و بررسی برخی از موارد مبهم تاریخی از جمله امتیازات این کتاب است.

این کتاب در چهار بخش؛ مدینه تا کربلا، مکه تا کربلا، سخنان امام ﷺ در کربلا و خطبه حسین‌بن علی ﷺ در منی، تدوین شده است.

نویسنده این کتاب معتقد است، با مطالعه و تأمل در سخنان امام حسین ﷺ می‌توان وجوه گوناگون نهضت حسینی، حوادث، جریان‌ها و نیز چهره‌های حق و باطل را بازشناخت.

- بخش اول**، سخن امام ﷺ به استنادار مدینه، پاسخ

در گفت‌وگو با مدیر مؤسسه فرهنگی و هنری اندیشه شرق تشریح شد

ترجمه کتاب «سخنان حسین بن علی ﷺ از مدینه تا کربلا» به‌زبان اسپانیولی

جهانیان شناساند؛ خصوصاً منطقه آمریکای لاتین که اکثر مردم مخالف آمریکا و ضداستبداد و استعمارند.

- این کتاب توسط چه کسانی در مؤسسه ترجمه شده‌است؟

- سرکار خانم دکتر ربانی سردبیر مجله کوثر، این اثر باارزش را با همکاری بخش خواهران مؤسسه فرهنگی و هنری مؤسسه اندیشه شرق به‌ویژه خانم معصومه اسعد و فاطمه ربانی ترجمه نموده است و بخش‌های دیگر مؤسسه هم با اشراف جناب آقای مهندس کاملی در این زمینه همکاری خوبی کردند. جهت اینکه خوانندگان بیشتر از مطالب کتاب آگاه شوند، عرض می‌کنم: مرحوم آیت‌الله محمدصادق نجمی در این کتاب در پی آن بوده است تا همه آنچه حضرت أباعبدالله ﷺ در مسیرمدینه تا کربلا بر زبان مبارک جاری ساخته‌اند را با شیوه‌ای علمی و دقیق و براساس تطبیق نسخه‌های مختلف مستندسازی نماید.

در این کتاب نگارنده کوشیده متن سخنان امام حسین ﷺ را از آغاز حرکت از مدینه تا هنگام شهادت، به‌ترتیبی که آن‌حضرت در مناسبت‌های مختلف ایراد فرموده، برگرفته از منابع مختلف، ثبت نماید.

علاوه بر متن عربی سخنان امام حسین ﷺ، توضیح

کتاب «سخنان حسین‌بن علی ﷺ از مدینه تا کربلا» تألیف آیت‌الله محمدصادق نجمی تاکنون به‌زبان‌های انگلیسی، اردو، ترکی استامبولی و روسی ترجمه شده بود؛ در ماه محرم امسال نیز توسط مؤسسه فرهنگی و هنری مؤسسه اندیشه شرق به‌زبان اسپانیولی منتشر شد.آنچه می‌خوانید پاسخ‌های حجت‌الاسلام والمسلمین محسن ربانی مدیر این مؤسسه فرهنگی و هنری، به پرسش‌های خبرنگار هفته‌نامه افق حوزه است که در ادامه می‌آید.

- **با تشکر از جناب‌عالی به‌خاطر فرصتی که در اختیار ما قرار دادید. لطفاً در رابطه با علت آماده کردن کتاب سخنان امام حسین‌بن علی ﷺ از مدینه تا کربلا و ترجمه آن به‌زبان اسپانیولی توضیح دهید.**

● (الف) حادثه عاشورا، بی‌شک از عظیم‌ترین رخدادهایی بود که در تاریخ بشری موجی عظیم پدید آورد و مسلمانان و غیرمسلمانان را با ارزش‌های متعالی و مفهوم حیات هدف‌دار آشنا ساخت و انگیزه‌های مبارزه برای حفظ کرامت‌انسان ونفی سلطه ستم را درانسان‌ها ایجاد وتقویت نمود. هم‌چنین نهضت بزرگ کربلا صفحه‌تابناکی در تاریخ بشری است که همواره فرا راه رهپویان حقیقت و آزادی و عدالت است. حال چگونه باید زوایای گوناگون این قیام